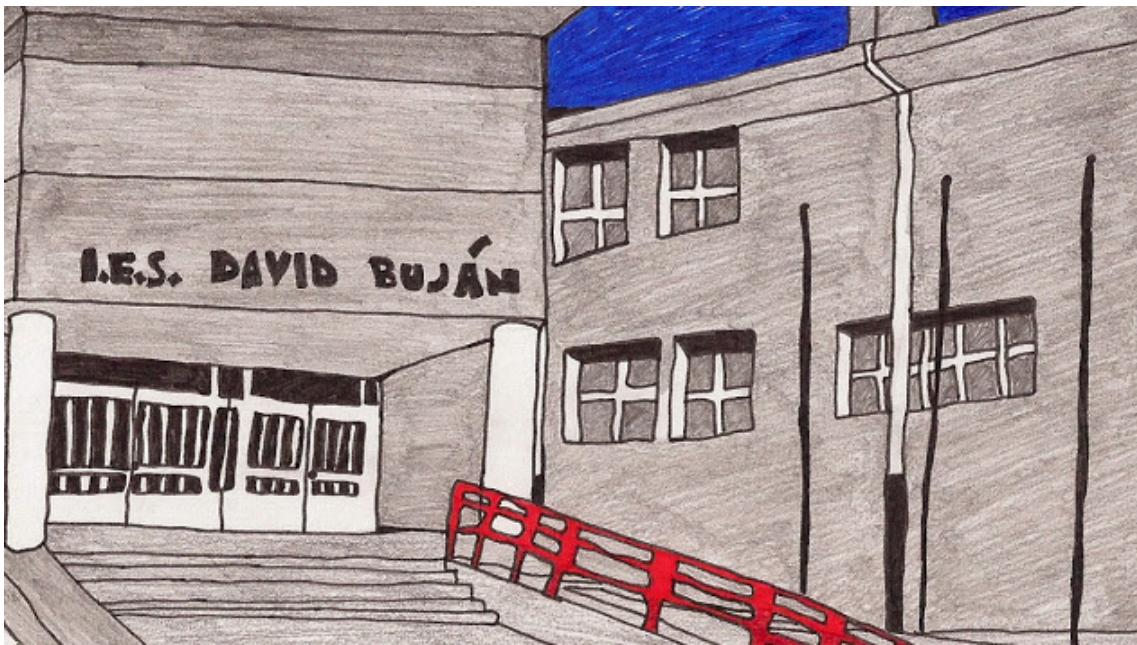

I.E.S DAVID BUJÁN

Autor: DAVID TORREIRO (Exalumno do centro)

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA. DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN.

1º BACHARELATO

CURSO ACADÉMICO 2021-22

ÍNDICE

Programación de 1º BAC

1. Introducción e contextualización.....	3
2. Contribución ao desenvolvemento das competencias clave. Concreción dos estándares de aprendizaxe availables da materia que forma parte dos perfís competenciais.....	6
3. Concreción dos obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.....	8
4. Grao mínimo de consecución para superar a materia.....	16
5. Secuenciación e temporalización das unidades didácticas.....	16
6. Concrecóns metodolóxicas: presencial, semipresencial e telemática.	17
7. Materiais e recursos didácticos.....	17
8. Avaliación. Criterios e ferramentas sobre a avaliación (presencial e non presencial), cualificación e promoción do alumnado. Plan de reforzo.	18
8.1.Criterios de avaliación.....	19
8.2. Procedementos e instrumentos de avaliación.....	19
8.3. Criterios de cualificación.....	20
9. Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.....	22
10. Organización das actividades das materias pendentes.....	23
11. Organización dos procedementos que lle permitan ao alumnado acreditar os coñecementos necesarios en determinadas materias, no caso do bacharelato.....	22
12. Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.....	23
13. Medidas de atención á diversidade. Medidas de intervención para mellorar a inclusión educativa.....	24
14. Elementos transversais	27
15. Contribución do departamento ao Proxecto Lector.....	28
16. Contribución do departamento ao Plan TIC.....	28
17. Contribución do departamento ao Plan Convivencia.....	29
18. Actividades Complementarias e extraescolares	30
19.-Mecanismos de revisión, de avaliación e de modificación das programacións didácticas en relación cos resultados e procesos de mellora.....	31
20.-Publicidade e constancia de información ao alumnado e familias.....	32
Anexos.....	33
Medidas Metodolóxicas e Organizativas por mor do escenario Covid-19	34
• Desenvolvemento do curso en posibles escenarios (Ensino presencial. Ensino semipresencial. Ensino telemático	
• Criterios de Cualificación en diferentes escenarios.	
Rúbricas para avaliar :.....	36
• Un exame	
• A redacción e a presentación de traballos escritos.	
• A exposición oral de traballos.	
• Resume dunha lectura crítica.	
• Un debate	
Avaliación da profesora	39

1º Bacharelato

1.- INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.

A Programación foi elaborada seguindo as pautas acordadas pola CCP para o actual curso, e considero necesario comenzar por salientar que a presenza do ensino relixioso na escola responde, en primeiro lugar, á importancia que esta asignatura ten dentro da educación para que o alumno poida conseguir un desenvolvemento pleno e integral da súa personalidade. A necesidade de sentido do ser humano é unha evidencia á que a escola necesariamente debe dar resposta. A educación da dimensión relixiosa é parte fundamental para a maduración da persoa. Non podería existir unha formación integral e unha educación de calidade, si non se permitise o desenvolvemento de todas as dimensíons inherentes ao ser humano, entre as cales atópase a relixiosa. Esta capacidade básica da persoa adquire o seu auténtico cumprimento cando se descobre o sentido da vida. O ensino da relixión católica no centro escolar axudará aos estudiantes a ensanchar os espazos da racionalidade e adoptar unha actitude de apertura ao sentido relixioso da vida, sexa cal fora a súa manifestación concreta.

A Declaración Universal de Dereitos Humanos de 1948 recoñece a liberdade relixiosa de persoas e pobos. Pola súa banda, a Constitución Española non só recoñece a liberdade relixiosa senón tamén garante «o dereito que asiste aos pais para que os seus fillos reciban a formación relixiosa e moral que estea de acordo coas súas conviccións» no artigo 27.3. Un derecho que tamén forma parte de tratados internacionais recoñecidos por España como o Pacto Internacional de Dereitos Económicos Sociais e Culturais no seu artigo 13.3 e a Carta dos Dereitos Fundamentais da Unión Europea, artigo 14.3, entre outros.

A Igrexa, como se recolle no número 2 da Gravissimum Educationis, realizou continuos esforzos para favorecer que a formación relixiosa se imparta no ámbito escolar, como contribución decisiva á formación integral da persoa. Por ese motivo, a Santa Sé subscribiu un Acordo Internacional co Estado Español sobre Ensino e Asuntos Sociais, asinado o 3 de xaneiro de 1979, onde se outorga a competencia para elaborar o currículo da asignatura de Relixión e Moral Católica á xerarquía eclesiástica (art. 6).

O ensino da relixión católica na escola responde á necesidade de respectar e ter en conta o conxunto de valores e significados nos que a persoa naceu como hipótese explicativa da realidade e que se denomina tradición.

Para iso, a relixión católica pretende contribuír á educación integral do estudiante en dúas direccións. Por unha banda, responde á dimensión relixiosa de todo ser humano e, por outra, introduceo na realidade á luz dunha hipótese ofrecida por unha historia e unha tradición. Deste xeito, se promove o recoñecemento dun sentido da existencia dun xeito coherente co propio desenvolvemento psico-evolutivo do alumnado.

A Lei Orgánica 8/2013, de 9 de decembro, para Mellora da Calidade Educativa, LOMCE, no artigo 6.1, define o currículo como a regulación dos elementos que determinan os procesos de ensino e aprendizaxe para cada un dos ensinos. Por iso, o contido do currículo parte da experiencia humana e desenvólvese de xeito respectuoso coas etapas do desenvolvemento infantil e adolescente, colaborando, neste sentido, coas aprendizaxes instrumentais e transversais propios de cada etapa educativa.

O desenvolvemento do currículo se estrutura en catro grandes bloques que pretenden recoller o saber antropolóxico cristián acumulado ao longo dos séculos. Eses bloques parten do sentido relixioso do home, continúan co estudo da revelación; Deus maniféstase ao home e faino nunha historia concreta, con personaxes e situacións que o alumnado debe coñecer e que contribuirán á súa comprensión do mundo. Dita revelación culmina en Xesucristo e a mensaxe evanxélica, centro do terceiro bloque do currículo e eixe vertebrador da asignatura. Para rematar, estúdase

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE REIXIÓN

a Igrexa como manifestación da presenza continuada de Xesucristo na historia. Convén subliñar, que lonxe dunha finalidade catequética ou de adoutrinamento, o ensino da relixión católica ilustra aos estudantes sobre a identidade do cristianismo e a vida cristiá. Estes catro bloques que compón a asignatura de relixión católica inclúen conceptos, procedementos e actitudes, que permite o coñecemento de si mesmo, da realidade e dos problemas que esta suscita. Por iso, os contidos xerais da asignatura contribúen á consecución dos obxectivos propostos para as diferentes etapas.

Este currículo válese dos elementos cristiáns presentes na contorna do alumnado, as imaxes e símbolos, a linguaxe e outros recursos, para a comprensión da relixiosidade propia de cada etapa evolutiva. Desenvólvese así a competencia en comunicación lingüística, que se serve da linguaxe que conforma a cultura e tradición que se transmite dunha a outra xeración. Así, a linguaxe bíblica e a súa riqueza de expresión e simboloxía, a linguaxe doutrinal e a súa precisión conceptual, analítica e argumental e a linguaxe litúrxica e a súa proximidade á linguaxe dos símbolos do pobo cristián, axudarán ao desenvolvemento desta competencia nos estudantes. Sen esquecer a singularidade que esta asignatura aporta á dimensión de escoita da comunicación.

Así mesmo, o ensino escolar da relixión católica favorece o desenvolvemento da responsabilidade persoal e social e das demais virtudes cívicas, para o ben común da sociedade, contribuíndo así á adquisición das competencias sociais e cívicas. Esta educación da dimensión moral e social da persoa, favorecerá a maduración dunha corresponsabilidade, ao exercicio da solidariedade, da liberdade, da xustiza e da caridade.

Por outra banda, a relixión católica aporta á competencia cultural e artística o significado e valoración crítica de tantas obras da nosa contorna, motivando o aprecio pola propia cultura e estímaa adecuada doutras tradicións culturais e relixiosas. A cultura e a historia occidental, a propia historia, non poden ser comprendidas e asumidas si prescíndese do feito relixioso presente sempre na historia cultural dos pobos. De igual modo, a expresión artística da fe segue colaborando na actualidade no enriquecemento do noso patrimonio cultural.

A competencia para a autonomía e iniciativa persoal desenvólvese no estudiante partindo do verdadeiro coñecemento de si mesmo, das súas potencialidades, da súa dignidade e do seu sentido. A formación relixiosa católica aporta a devandita competencia unha cosmovisión que dá sentido á vida e, á cultura e á identidade da persoa humana. Unha cosmovisión que fai posible a formación integral do estudiante fronte a visións parciais.

En canto aos contidos procedimentais, a asignatura de relixión católica forma de xeito transversal nunha serie de procedementos fundamentais para a comprensión do feito cristián. Estes contidos procedimentais adquiríense ao longo do desenvolvemento curricular, colaborando así na consecución das competencias asignadas aos currículos de ESO e Bacharelato. Concretamente os contidos procedimentais de relixión católica desenvolverán especialmente as seguintes competencias: Comunicación lingüística, Aprender a aprender, Competencias sociais e cívicas e Conciencia e expresións culturais.

CONTEXTUALIZACIÓN

O instituto onde imos a impartir esta materia e para o que programamos é o IES David Buján atópase no lugar de Sigrás, en Camiño dos Cacharros n.º 1, no concello de Cambre.

O Centro leva funcionando dende o curso 1990-1991. Consta dun edificio de dous pisos e unha zona exterior, na que hai un patio, unha pista polideportiva, un estacionamento, un pequeno recinto cuberto -onde se atopan os vestuarios- e unha zona de xogo.

O número de alumnas e alumnos do IES David Buján é aproximadamente de 400 e procede, na súa maioría, do propio concello, tras o seu paso polos colexios adscritos; aínda que tamén recibimos alumnado de concellos limítrofes como Carral, Culleredo, Oleiros e Mabegondo, sobre

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

todo no Bacharelato. Trátase dun estudiantado bastante homoxéneo, de clase media na súa meirande parte, e os problemas de integración, absentismo escolar etc. son puntuais.

O IES David Buján oferta estudos de ESO e bacharelato. É un centro de liña dous na secundaria e liña tres en bacharelato.

Os departamentos didácticos ofertan un amplo abano de actividades complementarias e extraescolares e fomentan a participación do noso alumnado en distintas competicións e eventos.

MATERIAS QUE IMPARTE O DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN E MORAL CATÓLICA.

CURSOS E GRUPOS QUE DEPENDEN DO DEPARTAMENTO:	ESO 1º, 2º, 3º, 4º BAC 1º, 2º
---	----------------------------------

LIBROS DE USO PARA O ALUMNADO.

1º ESO “RELIGIÓN CATÓLICA” Edit. ANAYA (Castelán)

2º ESO “RELIXIÓN CATÓLICA” Edit. ANAYA (Galego)

3º ESO “RELIGIÓN CATÓLICA” Edit. ANAYA (Castelán)

4º ESO “RELIXIÓN CATÓLICA” Edit. ANAYA (Galego)

1º BAC “RELIGIÓN CATÓLICA” Edit. ANAYA (Castelán)

2º BAC “RELIGIÓN CATÓLICA” Edit. ANAYA (Castelán)

PROFESORADO QUE FORMA PARTE DO DEPARTAMENTO:

MARÍA-CARMEN FREIRE PINTOR.

Asdo.

2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE. CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVAILABLES DA MATERIA QUE FORMA PARTE DOS PERFÍS COMPETENCIAIS.

Na descripción do modelo competencial inclúese o marco de descritores competenciais, no que aparecen os contidos reconfigurados desde un enfoque de aplicación que facilita o adestramento das competencias; recordemos que estas non se estudan, nin se ensinan: adétranse. Para iso, é necesaria a xeración de tarefas de aprendizaxe que permita ao alumnado a aplicación do coñecemento mediante metodoloxías de aula activas.

Abordar cada competencia de xeito global en cada unidade didáctica é imposible; debido a iso, cada unha destas divídese en indicadores de seguimento (entre dúas e cinco por competencia), grandes alicerces que permiten describila dun xeito máis preciso; dado que o carácter destes é aínda moi xeral, o axuste do nivel de concreción esixe que devanditos indicadores divídanse, á súa vez, no que se denominan descritores da competencia, que serán os que «describan» o grado competencial do alumnado. Por cada indicador de seguimento atoparemos entre dous e catro descritores, cos verbos en infinitivo.

En cada unidade didáctica cada un destes descritores concrétese en desempeños competenciais, redactados en terceira persoa do singular do presente de indicativo. O desempeño é o aspecto específico da competencia que se pode adestrar e avaliar de xeito explícito; é, xa que logo, concreto e obxectivable. Para o seu desenvolvemento, partimos dun marco de descritores competenciais definido para o proxecto e aplicable a todas as materia e cursos da etapa.

Por outra banda, o desenvolvemento e a aprendizaxe dos valores, presentes en todas as áreas, axudarán a que os nosos alumnos e alumnas aprendan a desenvolverse nunha sociedade ben consolidada na que todos podamos vivir, e en cuxa construcción colaboren.

A diversidade dos nosos alumnos e alumnas, cos seus estilos de aprendizaxe diferentes, hanos de conducir a traballar desde as diferentes potencialidades de cada un deles, apoiándonos sempre nas súas fortalezas para poder dar resposta ás súas necesidades.

NA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA

A área de Relixión Católica contribúe ao desenvolvemento das competencias desde as súas finalidades educativas, obxectivos, contidos e actividades de aprendizaxe e avaliación.

No libro de texto do alumnado, desenvólvense as competencias nas actividades de ensino-aprendizaxe de cada unidade, e de forma más específica, nas tres páxinas que comprenden o «Obradoiro de intelixencias múltiples». Estas páxinas están suscitadas como un taller educativo onde o alumnado, por medio da reflexión, a actividade e a aplicación, desenvolve as competencias. Especialmente, trabállanse as competencias desde a intelixencia espiritual, a intelixencia emocional e a educación en valores, así como as seguintes propostas do currículo de Relixión Católica (2015):

A competencia en comunicación lingüística.

As competencias sociais e cívicas.

A competencia cultural e artística.

A competencia para a autonomía e iniciativa persoal.

A competencia de aprender a aprender.

A competencia de conciencia e expresións culturais.

O Departamento de Relixión e o de Filosofía (Valores Éticos), seguindo as indicacións do Xefe de Estudos, reunímonos para acordar as porcentaxes de maneira conxunta. E concluímos as seguintes porcentaxes (Acta 7 do 20-3-2018).

Comunicación Lingüística 20%

Comunicación Dixital 10%

Aprender a aprender 15%

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

Competencia Social e Cívica 20%
Conciencia e Expresión Culturais 20%
Sentido de Iniciativa e Espírito Emprendedor 15%

CONCRECIÓN DA RELACIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES DA MATERIA QUE FORMAN PARTE DOS PERFÍS COMPETENCIAIS. RELIXIÓN 1º BAC.

Resolución de 11 de febreiro de 2015, da Dirección Xeneral de Avaliación e Cooperación Territorial, pola que se publica o currículo da ensinanza de Relixión Católica da Educación Primaria e da Educación Secundaria Obrigatoria.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C	COMPETENCIAS CLAVE ASOCIADAS						
		CL	CMT	CD	AA	CSC	SIEE	CEE
RE1.1.1	1.1 Reflexiona sobre acontecementos amosados nos medios de comunicación y emite xuízo de valor sobre a necesidade de sentido.	B	X					X X
RE1.2.1	2.1 Identifica e diferenza a diversidade de respostas salvíficas que mostran as relixións.	B	X			X		X
RE1.3.1	3.1 Descobre, a partir dun visionado que mostre a inxustiza, a incapacidade da lei para fundamentar a dignidade humana. Compara con textos eclesiás que vinculan a dignidade do ser humano á súa condición de creatura.	I	X		X	X		
RE1.3.2	3.2 Investiga, obtén datos estatísticos e analiza sacando conclusións, comportamentos dos mozos que defenden ou atentan contra a dignidade do ser humano.	I	X	X	X	X		X
RE1.4.1	4.1 Qualifica as respostas de sentido que ofrece o ateísmo, agnosticismo ou laicismo e contrástaas coa proposta de salvación que ofrecen as relixións.	A	X				X	X

RE2.1.1	1.1 Identifica problemas sociais de finais do século XIX. Estuda a súa evolución ata a actualidade e analiza as respostas da doutrina social da Igrexa.	A	X			X		X X
RE2.2.1	2.1 Elabora unha definición persoal sobre os termos, legal, ético e moral. Explica publicamente as diferenzas entre os termos coa axuda de medios audiovisuais.	B	X		X		X	
RE2.3.1	3.1 Comprende e define con palabras persoais o significado de ben común, destino universal dos bens e subsidiariedade. Aplica a situacións concretas os devanditos principios xustificando o pensamento social da Igrexa.	I	X			X	X	X
RE3.1.1	1.1 Identifica, a través de fontes, os diferentes métodos de coñecer a verdade na filosofía, a teoloxía, a ciencia e a técnica. Distingue que aspectos da realidade permite coñecer cada método.	B	X	X		X	X	X
RE3.2.1	2.1 Recofece con asombro e esforzase por comprender a orixe divina do cosmos e distingue que non provén do caos ou o azar.	B		X		X		
RE3.2.2	2.2 Informase con rigor e debate respectuosamente, sobre o caso de Galileo, Servet, etc. Escribe a súa opinión, xustificando razoadamente as causas e consecuencias dos devanditos conflitos.	B	X	X			X	X
RE3.3.1	3.1 Aprende, acepta e respecta que o criterio ético nace do recoñecemento da dignidade humana.	B				X	X	X
RE3.3.2	3.2 Analiza casos e debate de xeito razoado as consecuencias que se derivan dun uso da ciencia sen referencia ética.	I	X	X			X	X
RE4.1.1	1.1 Estuda, analiza e define o concepto de cultura en diferentes épocas e contrástao co carácter antropolóxico do ensino da Igrexa.	I	X			X		X
RE4.2.1	2.1 Identifica os elementos propios de diversas culturas e elabora un material audiovisual onde as compara críticamente.	A	X		X		X	X
RE4.3.1	3.1 Coñece e respecta os trazos da vida monástica. Identifica a súa influencia na organización social e a vida laboral.	B				X	X	X
RE4.3.2	3.2 Valora o traballo dos monxes por conservar a arte e a cultura grecolatina, elaborando un material audiovisual no que se recolla a síntese do seu estudio.	B	X		X	X		X

COMPETENCIAS CLAVE: CL: Competencia lingüística. CMT: Competencia matemática ciencia e tecnoloxía. CD: Competencia dixital AA: Aprender a aprender. CSC: Competencia social e cívica. SIEE : Sentido de iniciativa e espírito emprendedor. CEC: Conciencia e expresións culturais.

Código: B= Básico, necesario para aprobar. I= Intermedio, para nota correspondente a Notable. A= Avanzado, corresponde a Sobresaínte.

COMPETENCIAS CLAVE: DESCRIPTORES Y DESEMPEÑOS

Competencia	Descriptor	Desempeño
Comunicación lingüística	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	Comprende os contidos de cada unha das seccións da unidade.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Emprega adecuadamente a linguaxe nas súas reflexións e exposicións.
Tratamento da información e competencia dixital	Empregar distintas fontes para a búsquea de información.	Usa as tecnoloxías adecuadamente para o desenvolvemento das actividades que o requieren.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

Aprender a aprender	Desenvolve estratexias que favorezan a comprensión rigurosa dos contidos.	Realiza actividades seguindo unhas pautas dadas.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Logra experiencias de aprendizaxe conscientes e gratificantes.
Social e cidadá	Aprender a comportarse dende o coñecemento dos distintos valores.	Desenvolve o valor da espiritualidade.
Autonomía e iniciativa persoal	Optimizar o uso de recursos materiais persoais para a consecución de obxectivos.	Selecciona con criterio propio para o bo termo das cuestións plantexadas.
Cultural e artística	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Desenvolve a propia capacidade artística a través da expresión plástica.
Cultural e histórica	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a sínteses teolóxica.	Amosa interese e curiosidade polos relatos bíblicos.
Competencia humanizadora e ético-moral	Concibir unha escala de principios e valores propia e actuar conforme a ela.	Amosa actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns.
Competencia de sentido trascendente	Valorar a espiritualidade como dimensión humana.	Valora o sentido e finalidade da Igrexa ao servizo da humanización.

3. CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E COMPETENCIAS CLAVE.

OBXECTIVOS XERAIS DO BACHARELATO LOMCE

No marco da LOMCE, o Bacharelato ten como finalidade proporcionar ao alumnado formación, madurez intelectual e humana, coñecementos e habilidades que lles permitan desenvolver funcións sociais e incorporarse á vida activa con responsabilidade e competencia. Tamén, capacitará ao alumnado para acceder á educación superior.

O Bacharelato contribuirá a desenvolver no alumnado das capacidades que lles permitan:

- a) Exercer a cidadanía democrática, dende unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución Española así como por los dereitos humanos, que fomente la corresponsabilidade en la construcción dunha sociedade xusta e equitativa.
- b) Consolidar unha madurez persoal e social que lles permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.
- c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades existentes e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas con discapacidade.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

- d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe, e como medio de desenvolvemento persoal.
- e) Dominar, tanto na súa expresión oral como escrita, a lingua castelá e o galego.
- f) Expresarse con fluidez e corrección nunca ou máis linguas estranxeiras.
- g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e a comunicación.
- h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, o seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de forma solidaria no desenvolvemento e a mellora de seu contorno social.
- i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.
- j) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e a tecnoloxía no cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara o medio ambiente.
- k) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.
- l) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.
- m) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social.
- n) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade vial.

OBXECTIVOS XERAIS PARA A MATERIA DE RELIXIÓN CATÓLICA

A educación, entendida como un proceso que pretende o pleno desenvolvemento da personalidade do alumnado, favorece a maduración do conxunto das súas dimensións, axudándolle a formar a súa identidade ao tempo que introducelle de maneira activa na sociedade.

A dimensión relixiosa, co seu sentido globalizador, é unha das que máis contribúe ao logro dunha auténtica maduración da persoa. O carácter integral da educación reclama unha concepción da realidade unha cosmovisión, na que se descubre o verdadeiro sentido do que un é e do que fai..

A etapa de Bacharelato supón, dende o punto de vista psicoevolutivo, a búsquea da autonomía, o que conleva un permanente contraste entre o presente e a tradición para afrontar o futuro. O alumnado comeza a reler a súa historia á luz da súa propia experiencia, cuestionando depósito transmitido de saberes, crenzas e experiencias recibidas.

O artigo 24 do Real Decreto 1105/2014, establece que o Bacharelato ten a finalidade de proporcionar ao alumnado formación, madurez intelectual e humana, coñecementos e habilidades que lle permita desenvolver funcións sociais e incorporarse á vida activa con responsabilidade e competencia. A ditos logros pode contribuír de maneira satisfactoria a ensinanza da relixión, facilitando o desenvolvemento do xuízo crítico, ensinando a observar e analizar a realidade con respecto, en claves de liberdade, responsabilidade, verdade.

O presente currículo toma en consideración a aprendizaxe por competencias busca, dende a antropoloxía cristián, a consecución e dominio das mesmas. Dado que a competencia supón unha combinación de habilidades prácticas, coñecementos, motivación, valores éticos, actitudes, emocións y outros compoñentes sociais, esforzase por reflectir a aportación específica que esta ensinanza ofrece ao proceso humanizador que conleva a educación.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE REIXIÓN

A importancia que a asignatura de relixión outorga á inculcación da fe, nos distintos contextos, é un feito positivo que a convierte nun magnífico instrumento para a comunicación e o diálogo nun mundo cada vez más plural. A súa vez, asume como punto de partida os obxectivos que se fixan na etapa para o desenvolvemento das diversas capacidades.

Convén destacar que esta materia axuda á promoción dos dereitos humanos e ao exercicio da verdadeira cidadanía, fomentando a corresponsabilidade na construcción dunha sociedade xusta e equitativa. Preocupase tamén de acadar no alumnado una madurez persoal e social que lle permita actuar de xeito responsable e autónomo, dende un espírito crítico e construtivo.

Axuda ao alumnado para coñecer e valorar criticamente, dende unha cosmovisión cristián, as realidades do mundo contemporáneo e os seus antecedentes históricos, destacando o labor da Igrexa en todo o enriquecemento cultural.

Esta materia promove tamén o desenvolvemento da sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, mostrando a beleza, a verdade e o ben como fontes do enriquecemento persoal e cultural.

Para o logro destes obxectivos, a través dos procesos de ensinanza-aprendizaxe, o currículo de relixión en Bacharelato propón a división dos seus contidos en catro bloques temáticos: antropoloxía cristina, doutrina social da Igrexa, relación razón, fe e ciencia e, por último, a Igrexa como xeradora de cultura á longo da historia. Deste modo, preténdese que o alumnado dispoña dos suficientes coñecementos, procedementos e actitudes que permítanlle dar resposta, dende a cosmovisión cristián, aos retos que lle presenta o mundo contemporáneo.

A aprendizaxe de esta materia ha de contribuír a:

1. Recoñecer e respectar a necesidade de sentido nos seres humanos.
2. Comparar manifestacións históricas que permitan desvelar dende sempre o sentido relixioso do ser humano.
3. Dar razón da raíz divina da dignidade humana.
4. Identificar e contrastar no momento actual diversas respostas de sentido.
5. Coñecer e valorar o contexto en que nace e a ensinanza da doutrina social da Igrexa.
6. Identificar a dignidade humana como clave para unha convivencia xusta entre os homes e mulleres, diferenciándoa dos recoñecementos que o Estado realiza a través das leis.
7. Coñecer e aplicar os principios fundamentais da doutrina social da Igrexa a diversos contextos.
8. Coñecer e distinguir os diferentes métodos utilizados pola persoa para coñecer a verdade.
9. Coñecer e aceptar con respecto os momentos históricos de conflito entre a ciencia e a fe, sabendo dar razóns xustificadas da actuación da Igrexa.
10. Ser consciente da necesidade de relación entre ciencia e ética para que exista verdadeiro progreso humano.
11. Coñecer e comparar diferentes acepcións do termo cultura.
12. Ser consciente que a persoa é xeradora de cultura.
13. Caer na conta do cambio que o monacato introduce na configuración do tempo e o traballo.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

INCIDENCIA DOS OBXECTIVOS DE RELIXIÓN CATÓLICA NOS OBXECTIVOS XERAIS DO BACHARELATO

OBXECTIVOS XERAIS DO BACHARELATO	OBXECTIVOS DE RELIXIÓN CATÓLICA
Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española así? como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construcción dunha sociedade xusta e equitativa.	Comprender e respectar os principios fundamentais da Igrexa respecto da vida. Recoñecer os esforzos que a Igrexa realizou ao longo dos séculos para que se respete a dignidade do ser humano e os seus dereitos. Deducir as consecuencias que implica a doutrina social da Igrexa no traballo, as relacóns internacionais e a economía.
Consolidar unha madurez persoal e social que permita ao alumnado actuar de forma responsable e autónoma, e desenvolver o seu espírito crítico, así como prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.	Recoñecer e apreciar o carácter sexuado da persoa e a súa importancia para construír a súa identidade. Recoñecer e apreciar o cambio que a doutrina social da Igrexa outorga á persoa e á vida.
Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes, e en particular a violencia contra a muller e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.	Recoñecer os esforzos que a Igrexa realizou ao longo dos séculos para que se respete a dignidade do ser humano e os seus dereitos. Comprender e respectar os principios fundamentais da Igrexa respecto da vida. Deducir as consecuencias que implica a doutrina social da Igrexa no traballo, as relacóns internacionais e a economía.
Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe, e como medio de desenvolvemento persoal.	Comprender que algunas creacións culturais son expresión da fe.
Posibilitar e consolidar unha madurez persoal, social e moral que permita actuar responsable e autonomamente, valorando o esforzo e a capacidade de iniciativa.	Recoñecer e apreciar o cambio que a doutrina social da Igrexa outorga á persoa e á vida. Deducir as consecuencias que implica a doutrina social da Igrexa no traballo, as relacóns internacionais e a economía.
Dominar, tanto na súa expresión oral como escrita, a lingua castelá e, no seu caso, a lingua cooficial da súa comunidade autónoma.	Comprender que algunas creacións culturais son expresión da fe.
Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.	Comprender que algunas creacións culturais son expresión da fe.
Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e a comunicación.	Recoñecer o valor social das achegas realizadas polos investigadores cristiáns.
Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de forma solidaria no desenvolvemento e mellora da súa contorna social.	Recoñecer e apreciar o carácter sexuado da persoa e a súa importancia para construír a súa identidade. Comprender e respectar os principios fundamentais da Igrexa respecto da vida. Recoñecer e apreciar o cambio que a doutrina social da Igrexa outorga á persoa e á vida.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE REIXIÓN

Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.	Recoñecer o valor social das achegas realizadas polos investigadores cristiáns. Comprender e respectar os principios fundamentais da Igrexa respecto da vida.
Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma critica a contribución da ciencia e a tecnoloxía no cambio das condicións de vida, así? como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente.	Recoñecer o valor social das achegas realizadas polos investigadores cristiáns. Comprender e respectar os principios fundamentais da Igrexa respecto da vida.
Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.	Deducir as consecuencias que implica a doutrina social da Igrexa no traballo, as relacóns internacionais e a economía. Recoñecer os esforzos que a Igrexa realizou ao longo dos séculos para que se respete a dignidade do ser humano e os seus dereitos.
Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.	Comprender que algunas creacións culturais son expresión da fe.
Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social.	Recoñecer e apreciar o carácter sexuado da persoa e a súa importancia para construír a súa identidade.
Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.	Comprender e respectar os principios fundamentais da Igrexa respecto da vida.

CONTIDOS.

CONTIDOS DA UNIDADE – CRITERIOS DE AVALIACIÓN EN RELACIÓN COAS COMPETENCIAS BÁSICAS – ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES – COMPETENCIAS CLAVE.

Unidade 1: O INVENTO DA RELIXIÓN

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe availables	CC
- O home, ser relixioso que busca un sentido á vida.	BLOQUE I. ANTROPOLOXÍA CRISTIÁN. 1. Recoñecer e respectar a necesidade de sentido no home.	1.1. Reflexiona sobre acontecementos mostrados nos medios de comunicación e emite xuízos de valor sobre a necesidade de sentido.	CCL CD CAA CSEC CEC

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE REIXIÓN

- Expresións históricas do sentido relixioso.	BLOQUE I. ANTROPOLOGÍA CRISTIÁN. 2. Comparar manifestacións históricas que permitan desvelar dende sempre o sentido relixioso do ser humano.	2.1. Identifica e diferencia a diversidade de respuestas salvíficas que amosan as relixións.	CCL CD CAA CSEC SIEP CEC
- O misterio da persoa humana.	BLOQUE I. ANTROPOLOGÍA CRISTIÁN. 3. Dar razón da raíz divina da dignidade humana.	3.1. Descubre, a partir dun visionado que mostre a inxustiza, a incapacidade da lei para fundamentar a dignidade humana. Compara con textos eclesiás que vinculan a dignidade do ser humano a súa condición de creatura.	CCL CD CAA CSEC CEC
- Fundamento da súa dignidade.		3.2. Investiga, obtén datos estatísticos e analiza sacando conclusións, comportamentos dos xóvenes que defenden ou atentan contra a dignidade do ser humano.	CCL CMCT CD CAA CSEC SIEP CEC

Unidade 2: EU TEÑO ALGO QUE DICIR DE DEUS

Contidos	Criterios de avaliação	Estándares de aprendizaxe disponibles	CC
- Orixe e evolución da doutrina social da Igrexa.	BLOQUE II. DOUTRINA SOCIAL DA IGREXA. 1. Coñecer e valorar o contexto no cal nace a ensinanza da doutrina social da Igrexa.	1.1. Identifica problemas sociais de finais do século XIX. Estuda a súa evolución ata a actualidade e analiza as respuestas da doutrina social da Igrexa.	CCL CMCT CD CAA CSEC CEC
- Principios fundamentais da doutrina social da Igrexa.	BLOQUE II. DOUTRINA SOCIAL DA IGREXA. 2. Identificar a dignidade humana como clave para unha convivencia xusta entre os homes, diferenciándoa dos recoñecementos que o Estado realiza a través das leis.	2.1. Elabora unha definición persoal sobre os termos, legal, ético e moral. Explica publicamente as diferenzas entre os termos coa axuda de medios audiovisuais.	CCL CD CAA CSEC SIEP CEC

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE REIXIÓN

	<p>BLOQUE II. DOUTRINA SOCIAL DA IGREXA.</p> <p>3. Coñecer e aplicar os principios fundamentais da doutrina social da Igrexa a diversos contextos.</p>	<p>3.1. Comprende e define con palabras persoais o significado de ben común, destino universal dos bens e subsidiariedade. Aplica a situacións concretas ditos principios xustificando o pensamento social da Igrexa.</p>	CCL CAA CSEC SIEP CEC
--	--	---	-----------------------------------

Unidade 3: ¿SER CRENTE OU SER DISCÍPULO?

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe availables	CC
- Significado do termo e dimensións da cultura.	<p>BLOQUE IV. A IGREXA XERADORA DE CULTURA AO LONGO DA HISTORIA.</p> <p>1. Coñecer e comparar diferentes acepcións do termo cultura.</p>	<p>1.1. Estuda, analiza e define o concepto de cultura en diferentes épocas e o contrasta co carácter antropolóxico da ensinanza da Igrexa.</p>	CCL CCA CEC
	<p>BLOQUE IV. A IGREXA XERADORA DE CULTURA AO LONGO DA HISTORIA.</p> <p>2. Ser consciente que a persoa es xeradora de cultura.</p>	<p>2.1. Identifica os elementos propios de diversas culturas e elabora un material audiovisual onde as compare criticamente.</p>	CCL CD CCA CSEC SIEP CEC

Unidade 4: A FE, ¿AXUDA OU ESTORBO?

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe availables	CC
- Diversas posturas ante o feito relixioso na sociedade actual.	<p>BLOQUE I. ANTROPOLOXÍA CRISTIANA.</p> <p>4. Identificar e contrastar no momento actual diversas respuestas de sentido.</p>	<p>4.1. Califica as respostas de sentido que ofrece o ateísmo, agnosticismo o laicismo e as contrasta coa proposta de salvación que ofrecen as relixións.</p>	CCL CAA CSEC SIEP CEC

Unidade 5: CANDO DEUS CONVIRTESE EN VIDA

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe availables	CC
----------	-------------------------	--------------------------------------	----

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

<ul style="list-style-type: none"> - A vida monacal, fonte de cultura. 	<p>BLOQUE IV. A IGREXA XERADORA DE CULTURA AO LONGO DA HISTORIA.</p> <p>1. Caer na conta do cambio que o monacato introduce na configuración do tempo e o traballo.</p>	<p>1.1. Coñece e respecta os rasgos da vida monástica. Identifica a súa influencia na organización social e a vida laboral.</p> <p>1.2. Valora o traballo dos monxes por conservar o arte e a cultura grecolatina, elaborando un material audiovisual no que se recolle a sínteses do seu estudo.</p>	CCL CCA CSEC CEC
---	--	---	---------------------------

Unidade 6: DEUS ESTÁ EN TODAS PARTES

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe availables	CC
- Formas de coñecemento ao largo da historia coas que o ser humano descobre a realidade e a verdade.	<p>BLOQUE III. RELACIÓN ENTRE A RAZÓN, A CIENCIA E A FE.</p> <p>1. Coñecer e distinguir os diferentes métodos utilizados pola persoa para coñecer a verdade.</p>	<p>1.1. Identifica, a través de fontes, os diferentes métodos de coñecer a verdade na filosofía, a teoloxía, a ciencia e a técnica. Distingue que aspectos da realidade permite coñecer cada método.</p>	CCL CMCT CAA SIEP CEC
- Percorrido histórico das relacións entre a ciencia e a fe.	<p>BLOQUE III. RELACIÓN ENTRE A RAZÓN, A CIENCIA E A FE.</p> <p>2. Coñecer e aceptar con respecto os momentos históricos de conflito entre a ciencia e a fe, sabendo dar razóns xustificadas da actuación da Igrexa.</p>	<p>2.1. Recoñece con asombro e se esforzase por comprender a orixe divina do cosmos e distingue que non provén do caos ou do azar.</p> <p>2.2. Informase con rigor e debate respectuoso, sobre o caso de Galileo, Servet, etc. Escribe a súa opinión, xustificando razoadamente as causas e consecuencias de ditos conflitos.</p>	CCL CMCT CAA SIEP CCL CMCT CD CAA CSEC CEC
- Vínculo indisoluble entre ciencia e ética.	<p>BLOQUE III. RELACIÓN ENTRE A RAZÓN, A CIENCIA E A FE.</p> <p>3. Ser consciente da necesidade de relación entre ciencia e ética para que exista verdadeiro progreso humano.</p>	<p>3.1. Aprende, acepta e respecta que o criterio ético nace do recoñecemento da dignidade humana.</p> <p>3.2. Analiza casos e debate de maneira razonada as consecuencias que se derivan dun uso da ciencia sen referencia ética.</p>	CCL CAA CSEC CEC CCL CMCT CAA CSEC CEC

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

4. GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA.

Unidade 1.

- Coñece ao home, ser relixioso que busca un sentido á vida.
- Define as expresións históricas do sentido relixioso.
- Define o misterio da persoa humana.
- Comprende o fundamento da súa dignidade.

Unidade 2.

- Coñece a orixe e evolución da doutrina social da Igrexa.
- Define os principios fundamentais da doutrina social da Igrexa.

Unidade 3.

- Coñece o significado do termo e dimensíóns da cultura.

Unidade 4.

- Enumera as diversas posturas ante o feito relixioso na sociedade actual.

Unidade 5.

- Coñece a vida monacal, fonte de cultura.

Unidade 6.

- Coñece as formas de coñecemento ó largo da historia con as que o ser humano descubre a realidade e a verdade.
- Elabora un recorrido histórico das relacións entre a ciencia e a fe.
- Resume o vínculo indisoluble entre ciencia e ética.

5. SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN DAS UNIDADES DIDÁCTICAS.

1º TRIMESTRE. BLOQUE 1 UNIDADES. 1-2	2º TRIMESTRE BLOQUE 2-3 UNIDADES 3-4	3º TRIMESTRE BLOQUE 4 UNIDADES 5-6
--	--	--

Sendo realistas na práctica reducíánse a 10 sesións trimestrais máis ou menos por diferentes motivos (festivos, climatoloxía adversa, actividades complementarias e extraescolares, etc.).

Esta previsión de tempo para poder impartir as U.D. é moi escaso debido ao reducido número de sesións para abordar a materia, podendo haber unha diferenza entre o número de sesións que propoñemos para cada U.D. e o resultado final. Esta distribución final podería ser modificada atendendo aos intereses, nivel, estado anímico, comprensión, etc., do alumnado (isto sempre quedaría reflectido no libro de actas do departamento)

6. CONCRECIONES METODOLÓXICAS: PRESENCIAL, SEMIPRESENCIAL E TELEMÁTICA

(VER ANEXOS)

Principais criterios metodolóxicos:

Conceder unha grande importancia á motivación dos alumnos. Moito máis se se ten en conta que bastantes deles conceden pouca importancia académica a estas clases por motivos de sobra coñecidos. De aí que, nas actuais circunstancias, cobre unha capital importancia o tema da motivación dos alumnos.

Para conseguir que os alumnos manteñan unha actitude positiva e activa ante o aprendizaxe, será necesario:

- espertar a súa atención cara a materia que se vai tratar;
- presentarlla como algo que realmente lles pode interesar;
- pórllas ante feitos, conceptos ou datos que estimulen a súa curiosidade;
- facerllas comprender que esa ensinanza é algo valioso en si mesma e que, polo tanto, vale a pena esforzarse , etc.

Tratando de:

Espertar nos alumnos un interese que inxira, dirixa e manteña a decisión de querer aprender. Utilizando para iso unha metodoxía activa e participativa, na que se conceda unha grande importancia á actividade persoal do alumno/a, suscitando e favorecendo o exercicio das súas facultades e das súas capacidades, contribuíndo a un aprendizaxe mais significativo e, á vez, mais dinámico.

Conectar cos intereses e a vida real dos alumnos/as.

A relixión, no marco escolar, é unha disciplina “entre” as outras e “con” as outras. Non pode ser unha materia “aparte”, senón que debe estar relacionada coas demais áreas curriculares. De aí a importancia de entrar en contacto coa cultura concreta dos alumnos, nun diálogo aberto, crítico e respectuoso cos outros campos do saber.

A luz da fe debe iluminar os saberes que se refiren ao home, á vida, ao mundo, á forma de organizar a sociedade humana. Por outro lado, as demais áreas curriculares poden axudar notablemente a analizar e completar determinados supostos e contidos do ensino da relixión desde os seus respectivos puntos de vista. A Filosofía, a Historia, a Xeografía, a Lingua e a Literatura, as Ciencias da Natureza e a Arte son as áreas que en maior medida poden incidir na formación doutrinal e relixiosa dos alumnos de Bacharelato.

7. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

Libro de Texto.
Biblia , Biblia on line, dicionarios.
Caderno de traballo.
Vocabulario básico.
Documentos de Vaticano II.
Vídeos, páxinas web, artigos periodísticos
Recursos on line (www.anayadigital.com)
Libros de lectura recomendados polo departamento.

**8. AVALIACIÓN. CRITERIOS E FERRAMENTAS SOBRA A AVALIACIÓN (PRESENCIAL E NON PRESENCIAL) CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO.
PLAN DE REFORZO.**

(Ver en ANEXOS)

ACTIVIDADES DE AVALIACIÓN DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA.

A diversidade de actividades de avaliação da área de Relixión Católica elaboráronse en función dos seguintes criterios:

Será unha avaliação continua, formativa, orientadora e personalizadora, que aplicarase sucesivamente por medio de actividades de avaliação inicial ou diagnóstica, avaliação formativa ou procesual e avaliação final ou sumativa, e que capacitará ao alumnado para avaliar a aprendizaxe alcanzada e valorar o seu proxecto persoal de vida.

Realizaremos actividades de avaliação que sexan educadoras, autoactivas, de autoaprendizaxe e de heteroavaliación e autoavaliación. Unha avaliação que serva para medir e comparar os resultados obtidos cós obxectivos propostos, así como para sintetizar «o rigor científico-estatístico» da Avaliación cuantitativa con «o persoal e imprevisible» da avaliação cualitativa. E todo elo, dende criterios que midan e avalíen o desenvolvemento das competencias, os seus descriptores e os estándares de aprendizaxe availables.

Utilizaremos variadas técnicas e instrumentos de avaliação dos diferentes modelos de ensinanza..

Ofreceremos actividades en clave de TIC.

A avaliação inicial ou diagnóstica presentase e realiza no libro do alumnado, concretamente na dobre páxina de presentación e na dobre páxina de "Experiencias humanas e cristiáns".

A avaliação formativa ou orientadora desenvolvece no libro do alumnado nos apartados de Experiencias humanas e cristiáns, «os contidos», «a Biblia», as fichas do Obradoiro de intelixencias múltiples e os súas correspondentes actividades e recursos didácticos: lecturas e comentarios dos relatos, exercicios de comprensión lectora, actividades de aplicación persoal e social, traballos de investigación, etc. E, na web do alumnado, realizarase por medio dun exercicio interactivo que propón cada unidade.

Estes apartados e recursos pretenden acadar os obxectivos e desenvolver as competencias da unidade, ao mesmo tempo serven de orientación sobre os avances e os retrocesos no proceso de ensinanza-aprendizaxe do alumnado.

A avaliação final ou sumativa concretase no libro do alumnado no apartado «Aprendín», que contén actividades para resumir, avaliar e reforzar os contidos da unidade. E, na web do alumnado, ofrecese unha proba obxectiva de avaliação.

Estes apartados e recursos teñen por obxectivo comprobar o grao de aprendizaxe final acadado sobre o tema por cada alumno ou alumna, e a aplicación práctica, cultural e existencial que extrae do tema para a súa vida persoal, social e relixiosa.

Aplicaranse sucesivamente tres tipos de avaliação:

Atendendo ao momento en que se realizará a avaliação, o seguimento ao alumno farase en tres fases:

a) Unha avaliação inicial ou diagnóstica para coñecer o grao de desenvolvemento do alumnado e a súa bagaxe previa de coñecementos. Isto servirános para adaptar a nosa actuación educativa ás características e posibilidades reais de cada un do noso alumnado. Realizarase ao inicio de

cada UD, cunha función formativa e de diagnose da realidade da que parten os rapaces (test autoavaliativos, choiva de ideas, etc.)

b) Unha avaliación Procesual. Feita ao longo do curso co fin de detectar dificultades ou desaxustes na aprendizaxe e tomar medidas para corrixilos. Realizarase a través de actividades habituais de ensinanza (observación na aula, traballos dos alumnos, etc.)

c) Unha avaliación final, ao termo do proceso, para constatar se se conseguiron as intencións do programa de ensino e aprendizaxe. Realizarase cunha función sumativa complementaria da formativa e de diagnose, para comprobar o grao de adquisición das competencias básicas. Non se valoran só os resultados senón a valía do proceso.

Os criterios de avaliação deben estar en lóxica correspondencia cos obxectivos e as competencias. Fomentaremos sempre a consecución da competencia dixital, animando ao alumnado a que entregue os seus traballos en soporte electrónico; e utilice o ordenador como medio de creación, de cooperación e de expresión das propias ideas.

É importante insistir en que a fe do alumno (téñaa ou non), non é o obxectivo da avaliação, e esta deberá respectar a intimidade da conciencia persoal de cada un, o que obriga ao profesor de relixión a avaliar tan só as competencias básicas que se propoñen na materia dende esta programación

8.1. CRITERIOS DE AVALIACIÓN cualificación e promoción.

Os criterios de avaliação terán como referencia a consecución das competencias básicas. Aplicarase unha avaliação continua, global e formativa ao longo do proceso de ensinanza e aprendizaxe. Ao finalizar o proceso, levarase a cabo unha avaliação sumativa, de maneira que se avalie o nivel de logro acadado. A avaliação obxectiva garantirá unha valoración axeitada da dedicación, o esforzo e o rendemento de todos os estudiantes.

8.2. INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.

Farase unha avaliação continua a través das “auto avaliações” correspondentes a cada unidade. Así mesmo 2 unidades realizarán unha proba obxectiva de avaliação e o baremo de puntuación será o seguinte :

Cada resposta correcta equivale a un punto ou dous, dependendo de se son dez ou cinco as preguntas que se fagan. O resultado de ditas probas fará media coas puntuacións obtidas cós procedementos e valores do alumno ao longo do trimestre. Sendo necesario obter unha nota de 5 para superalo. Ver en anexos as rúbricas do exame, así como as rúbricas da presentación do traballo escrito ou as da exposición do traballo oral.

Observarase tamén:

- 1.- O bo estado do material de traballo ou a boa presentación e elaboración esmerada das tarefas telemáticas.
- 2.- O Caderno (presentación esmerada, actividades ben feitas).
- 3.- O interese e laboriosidade no aula.
- 4.- As preguntas orais que se fagan na clase ou por correo electrónico ou aula virtual, se o ensino é non presencial.
- 5.- Probas de avaliação tipo test.
- 6.- Probas de avaliação ao finalizar a unidade didáctica.
- 7.- Probas de avaliação trimestrais. A realización de **probas escritas** (se se considerasen oportunas), ou **traballos obligatorios**, (individuais ou en equipo). Tamén é destacable a observación directa na clase.
- 8.- Traballos sobre folletos, libros, vídeos, etc.
- 9.- Concursos.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

10.- A responsabilidade, o esforzo, o respecto, o traballo en equipo, a participación, a tolerancia e a creatividade.

11.-Nos cursos en que a materia se imparta en Galego, observarase que os alumnos usen este idioma.

8.3.CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN

SISTEMA DE CUALIFICACIÓN.

A suma dos resultados obtidos nas tres avaliaciós dividirase entre tres, sendo esa a nota que figure no XADE na 3ª avaliación e na convocatoria ordinaria.

- Conxunto de coñecementos. 50%
- Conxunto de habilidades e destrezas: 25%
- Valores(Adquisición dos valores que son necesarios para unha convivencia respectuosa e harmónica cos demás, fortalecendo dese xeito un espírito crítico e solidario): 25%.

Recordamos de novo que o Departamento de Relixión e o de Filosofía (Valores Éticos), seguindo as indicacións do Xefe de Estudos, reunímonos para acordar as porcentaxes de maneira conxunta. E concluímos as seguintes porcentaxes (Acta 7 do 20-3-2018).

Comunicación Lingüística 20%

Comunicación Dixital 10%

Aprender a aprender 15%

Competencia Social e Cívica 20%

Conciencia e Expresión Culturais 20%

Sentido de Iniciativa e Espírito Emprendedor 15%

Quen non supere a materia na convocatoria ordinaria poderá aprobalala obtendo unha cualificación positiva na extraordinaria.

Durante o mes de xuño realizaranse actividades de repaso e ampliación da materia.

9. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE.

DESENVOLVEMENTO DA PRÁCTICA DOCENTE	1	2	3	4
Informo os alumnos dos criterios, dos procedementos e dos instrumentos de avaliación				
Informo as familias dos criterios, dos procedementos e dos instrumentos de avaliación.				
Formulo situacións introductorias previas o tema que vou tratar.				
Estimulo a participación dos alumnos a partir das súas experiencias.				
Comunico a finalidade dos aprendizaxes, a súa importancia, utilidade e aplicación na vida real.				
Presento os contidos dando unha visión xeral do tema				
Facilito a adquisición de novos contidos intercalando preguntas aclaratorias, exemplificando..				
Á hora de seleccionar as actividades, teño en conta que existen diferentes tipos de ritmos e intereses.				
Formulo actividades variadas. -Introdución.				

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

-Desenvolvemento -Consolidación. -Reforzo. -Ampliación				
Nas actividades que propoño hai equilibrio entre as actividades individuais e as actividades grupais				
Á hora de constituir grupos reducidos , teño en conta os seguintes criterios: Fágoos a sorteio. Fago os grupos por niveis.				
Fago grupos nos que os seus membros teñen distintos niveis				
Á hora de realizar as actividades teño en conta as “dinámicas cooperativas”				
Emprego técnicas metodolóxicas variadas: expositiva, investigadora				
Emprego medios técnicos audiovisuais.				
Emprego recursos didácticos variados (audiovisuais, informáticos...) tanto para a presentación dos contidos como para a práctica dos alumnos.				
Comprobo que os alumnos comprenden a tarefa que teñen que realizar: facendo preguntas, estimulando a que verbalicen o proceso durante a realización das tarefas.				
Facilito estratexias de aprendizaxe: como buscar fontes de información, pasos para resolver cuestiós..				
Reviso e corrixo frecuentemente as actividades propostas na clase e para a casa.				
Proporciona información o alumnado sobre a execución das tarefas e como melloralas.				
No caso de que os logros acadados polo alumnado sexan insuficientes, propoño novas actividades que faciliten a súa adquisición.				
No caso de que os logros acadados sexan suficientemente acadados nun breve período de tempo, propoño novas actividades que faciliten un maior grao de adquisición.				
Propoño actividades que posibiliten acadar distintos graos de ejecución				
Adopto medidas de apoio para o alumnado que presenta desfase curricular ou dificultades de aprendizaxe.				
Coordinome coa profesora de apoio para a adecuación de contidos, actividades, metodoloxía, recursos e adaptalos os alumnos con dificultades				
Teño en consideración as orientacións do departamento de orientación na adopción de medidas a adoptar co alumnado con necesidades específicas de apoio educativo.				

Código: 1 (nunca); 2(poucas veces); 3 (case sempre), 4(sempre).

SOBRE A AVALIACIÓN	1	2	3	4
Participo activamente nas sesións de avaliación, á hora de tomar decisións colexiadas no tocante a: Promoción do alumnado. Adopción de medidas de atención á diversidade. Elaboración do Consello orientador.				
Teño en conta o procedemento xeral de avaliación en relación co establecido na programación				
Realizo unha avaliación inicial a comezo de curso, o comezo de cada unidade didáctica.				

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

Establezo criterios obxectivos para avaliar o aprendizaxe do alumnado			
O alumnado coñece os criterios de avaliación e de cualificación que se empregan			
O avaliar unha actividade en equipo, ademais da cualificación global, cada membro do grupo obtén outra individual que é reflexo da súa contribución persoal.			
Utilizo diferentes rexistros de recollida de datos. Listas de control. Escalas de valoración. Anecdotario. Diarios de clase.			
Emprego diferentes procedementos e instrumentos de avaliación: Coherentes cos estándares de aprendizaxe . Adaptados a diversidade dos alumnos. Diferentes según os contidos tratados			
Utilizo diferentes medios para informar as familias, ó profesorado e o alumnado dos resultados da avaliação			
Emprego a autoavaliación do alumnado			

Código: 1 (nunca); 2(poucas veces); 3 (case sempre), 4(sempre).

10. ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES.

SISTEMA DE RECUPERACIÓN. A principios de curso o departamento celebrará unha xuntanza cos alumnos que teñan a materia de relixión pendente, atendendo as posíbeis suxestións que o alumnado faga e axustando os horarios da profesora cós dos alumnos para a organización das actividades de seguimento.

O alumando coa materia pendente terá recuperacións cada trimestre e non cadrarán as datas cos exames ordinarios. As unidades serán as mesmas que nos exames ordinarios.

Disporán dun seguimento ao longo do curso, ben de forma directa no centro nas horas que previamente dispoñamos ou ben a través de correo electrónico onde se atenderán as súas dúbidas

Se o alumno non acadara aprobar na proba ordinaria, poderá optar por realizar unha nova proba extraordinaria.

Os materiais de reforzo para a materia pendente serán os propios do nivel e curso no que estivese matriculado o alumno. Nestes materiais, a profesora de Relixión determinará as actividades dos mesmos que cubran os contidos mínimos relativos ao nivel pendente que debe superar o alumnado. A profesora poderá establecer outros materiais de reforzo se o estima oportuno para acadar as competencias.

11. ORGANIZACIÓN DOS PROCEDEMENTOS QUE LLE PERMITAN AO ALUMNADO ACREDITAR OS COÑECEMENTOS NECESARIOS EN DETERMINADAS MATERIAS, NO CASO DE BACHARELATO.

Este apartado non é requerido para a materia de Relixión. Pero no Bacharelato, para coñecer a situación do alumno procederemos así:

1. Unha proba de comprensión dun texto bíblico para verificar a comprensión de contidos.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

2. Unha presentación do alumno dun tema escollido ao chou (dos contidos mínimos de relixión na ESO) para verificar a capacidade de presentar información e defensa dun tema.
3. Unha redacción dun pequeno ensaio para valorar a capacidade de expresión escrita do alumno, tamén a súa habilidade para desenvolver un argumento coherente, o uso de referencias e a súa avaliación crítica de ideas.

12. DESEÑO DE AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS OU COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUENCIA DOS SEUS RESULTADOS

Esta evaluación inicial na materia de Relixión farase a nivel de clase ao comezo de curso, preferentemente na segunda quincena de Setembro, xa que se debe coñecer aos alumno/as cos que se vai a traballar. Para iso contamos coas seguintes ferramentas:

Probas iniciais, tendo en conta os coñecementos previos dos/as alumno/as.

Observación na aula.

Información doutros profesores, expediente académico etc.

Cuestionarios.

Listas de control, etc.

MODELO DE REXISTRO DUN INFORME DE AVALIACIÓN INICIAL

INFORME AVALIACIÓN INICIAL			
MATERIA: RELIXIÓN	GRUPO:	CURSO ACADÉMICO:	DATA:
Dificultades na materia de Relixión: Falta de capacidade. Falta de base académica. Problema de comprensión. Problema de expresión. Faltas de ortografía.			
Actitude cara a materia de Relixión: Traballo. Atención. Interese. Participación. Respecto.			
Medidas propostas como consecuencia dos resultados da Avaliación Inicial: Reforzo educativo na aula. Control do traballo na aula. Fomentar a autoestima. Integración no grupo. Control de absentismo. Outras medidas a adoptar.			

MODELO DE GUIÓN PARA AS SESIÓNS DE AVALIACIÓN

GUIÓN PARA AS SESIÓNS DE AVALIACIÓN			
MATERIA: RELIXIÓN	GRUPO:	CURSO ACADÉMICO:	DATA:
Información do tutor/a sobre: Información relevante dos informes individualizados. Repetidores/as. Ambiente sociocultural e familiar.			

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

Outras informacións relevantes. Problemas do grupo.	
Intercambio de información entre o profesorado: Primeiras impresións. Resultados da avaliação inicial nas diferentes materias. Detección de alumnado con dificultades de aprendizaxe.	
Toma de decisións: Actividades de reforzo ou adaptación curricular, ampliación ou recuperación. Exencións da 2ª lingua estranxeira (francés 1º e 2º de ESO). Axuste das programacións. Outras medidas en relación coa convivencia, comportamento, asistencia...	
Decisións e acordos sobre o proceso de avaliação inicial:	

13. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE. MEDIDAS DE INTERVENCIÓN PARA MELLORAR A INCLUSIÓN EDUCATIVA.

A actuación educativa versará sobre dous aspectos: as aprendizaxes terán que ser significativas, pero tamén terán que satisfacer os futuros intereses.

Tratando de atender a todo o alumnado e respectando as súas peculiaridades persoais, ademais da variedade e heteroxeneidade das motivacións e intereses que presente o alumnado, pois aumenta progresivamente dende o comezo da ESO.

Esta diversidade manífestase en diversos ámbitos, todos eles interrelacionados, como son : A Capacidade para aprender, concibida como un desexo por conseguir certos aprendizaxes. A motivación por aprender. Os factores ou condicionamentos dos que depende a motivación son moi variados: por un lado, o historial de fracasos ou éxitos que haxa tido o alumno/a; por outro, a significación e funcionalidade das aprendizaxes realizadas. Por iso tratarase de realizar unha aprendizaxe significativa, que teña sentido para o alumnado, e terase en conta a súa funcionalidade, e dicir que teña un valor práctico e poida ser transferible a outras situacións e lles serva de base a novas aprendizaxes.

Os intereses persoais , pois son un factor condicionante da motivación por aprender, (o feito de que esta materia sexa optativa, axuda bastante neste punto)

Os estilos de aprendizaxe. Terase en conta que o alumnado pode mostrar diferenzas respecto a:

Tipos de pensamento (reflexivo, (tomase tempo para analizar a tarefa) o impulsivo. Analítico, (abordase a tarefa dende unha perspectiva máis ampla ou global para logo ter en conta os detalles), ou sintético, (do particular ao global)...

Modalidade sensorial preferente Alumnos que utilizan máis a auditiva, ou a visual...

Nivel de atención á tarefa.

Tipo de reforzo.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

Preferencias de agrupamento Hai alumnado que traballa mellor so, outros prefiren en pequenos grupos...

Por iso ao longo do curso faranse traballos tanto individuais coma en grupos, e variará o número de compoñentes dependendo da tarefa. (exposición de traballos por grupos, concursos, etc)

Faranse por tanto grupos flexibles, e os seus compoñentes poden variar en función dos obxectivos que se pretenden, así un alumno pode pertencer a un grupo nunha determinada actividade e deixalo para integrarse nun novo grupo onde realizará outras actividades. Creándose grupos distintos, sempre estruturados e todos os implicados terán que coñecer os obxectivos que se pretenden con ese agrupamento. Intentase facilitar deste xeito ao alumnado a consecución dos obxectivos que se pretende ao mesmo tempo que trata de respectar as súas características.

As dificultades de certos alumnos/as que poden presentar necesidades educativas especiais permanentes, presentando dificultades que poden ser moi variadas: de carácter psicomotor, de orixe sensorial, de carácter intelectual, de retraso no desenvolvemento, na maduración, etc. Terase en conta a dificultade que presente, así como o asesoramento da orientadora, para paliar na medida do posible a súa dificultade.

MEDIDAS DE INTERVENCIÓN PARA MELLORAR A INCLUSIÓN EDUCATIVA.

En todo momento seguiranse as indicacións que os especialistas consideren adecuadas a súa problemática e guiarémonos polas recomendacións que dende Orientación nos pasen.

De maneira xeral, proporcionaremos máis explicacións e repetiremos canto sexa necesario, asegurándonos que comprende as explicacións e/ou instrucións sobre as actividades e potenciaremos os puntos fortes do alumnado animándoo con reforzo positivo, facendo observacións positivas do seu traballo. Permitindo o uso do ordenador como ferramenta, proporcionando apuntes seguros e adecuando a cantidade e dificultade das tarefas. Teremos flexibilidade nas faltas de ortografía e signos de puntuación. Elaborando un banco de recursos visuais e auditivos para subir na aula virtual. Impulsaremos proxectos que potencian a creatividade.

Referente as medidas na avaliación, proporcionaremos as datas dos exames con antelación suficiente así coma as instrucións enunciadas dunha en unha, asegurándonos de que entenden o que se lles pide. Facilitaremos con antelación a información sobre o modelo de exame, estrutura, forma de complementalo, etc. Permitiremos todo o tempo que necesiten. Evitarase penalizar as interferencias entre LG e LC e tamén evitaremos a realización de exames globais, eliminando os temas de avaliacións superadas.

ACTIVIDADES DE REFORZO.

As actividades van a variar dependendo de si o alumnado presenta necesidades educativas especiais permanentes , de tipo puntual ou temporal, por estar atravesando unha situación problemática, etc. De todos os xeitos o alumnado necesitará unha axuda especial que lle dea unha resposta ás súas necesidades educativas.

O reforzo poderá ser tanto durante, paralela, ou posteriormente a clase “ordinaria”, e dicir faranse actividades educativas que proporcionen respuestas a unha situación de dificultade, atraso, atasco ou retroceso escolar dun alumno respecto á marcha do seu grupo-clase , para deste xeito eliminar ou diminuír a incidencia desas carencias ou dificultades.

Dependendo da súa necesidade os alumnos-as que o precisen, realizarán o mesmo traballo cos seus compañeiros pero eliminaranse contidos adecuados a unha necesidade específica.

En termos xerais tratarase de reforzar as técnicas instrumentais (linguaxe oral, lectura, escritura,razoamento), os hábitos de traballo (especialmente na ESO), as técnicas de traballo, e os coñecementos propios da área de relixión.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE REIXIÓN

Faranse por tanto grupos flexibles e traballarase o mesmo tempo un ensino individualizado no cal se teña moi presente o punto de partida de cada alumno/a, as súas dificultades específicas e a súa capacidade de desenvolvemento.

Reparto equilibrado dos contidos. Distribución dos contidos por trimestres.

Repaso cílico dos contidos.

Avaliación continua de xeito que se podan repasar e fixar contidos más facilmente.

Actividades de repaso ao final de cada tema, elaboración de traballos complementarios,...

Traballar cun método individualizado e tendo en conta o punto de partida de cada alumno/a, a súas dificultades específicas e a súa evolución. Algúns poden levar traballo para facer na casa se o seu ritmo de traballo na aula é máis lento co dos seus compañeiros-as.

Emprego da aprendizaxe cooperativa como método de axuda entre iguais.

Propiciar un ambiente de socialización que faga evidente a función comunicativa, cooperación e corrección colectiva, traballos en grupo e posta en común, etc.

Propor actividades de investigación que favorecen as técnicas de traballo autónomo e permiten a cada alumno/a aplicar o seu ritmo e a forma de traballo más axeitada ás súas características individuais.

Utilización dunha linguaxe directa e clara na exposición dos contidos, evitando todo tecnicismo innecesario.

Emprego de cadros-resumo coas ideas fundamentais, para unha maior facilidade de memorización.

ADAPTACIÓN CURRICULARES.

Cando por mor das necesidades educativas específicas do alumnado, sexa necesario facer unha adaptación curricular, farase de acordo as necesidades que presente o alumno-a, asumindo a diversidade coma un reto ao que dar resposta nun marco integrador, e dicir coma unha estratexia de adecuación curricular ou un procedemento que posibilita adaptar o currículo ás características propias do alumnado que o precisa.

En definitiva partirase da avaliación psicopedagóxica realizada onde se determine o nivel de competencia curricular do alumno-a, pois iso servirá como punto de partida básico para la elaboración da proposta curricular alternativa e coa axuda do psicopedagogo do centro elaborarase a proposta curricular que se corresponda coas necesidades educativas que o alumno-a presente, sempre optado por aquellas medidas de adecuación que manifesten un maior potencial normalizador.

14. ELEMENTOS TRANSVERSAIS .

Este curso dunha maneira especial, por mor da actual situación, traballarase tamén a **educación para a saúde** incluíndo as medidas de prevención e hixiene fronte a COVID, para facer do alumnado axentes activos na mellora da saúde da comunidade.

Podemos aproveitar ao mesmo tempo que se ventila a aula ou se desinfectan as mesas e cadeiras a lembrar os protocolos de hixiene e contacto social.

En relación co tratamento dos temas transversais en Bacharelato cabe destacar que en cada unidade trataranse varios temas transversais que estean relacionados cos contidos correspondentes, analizando diversas situacions e fomentando a creatividade, a autonomía, o traballo en equipo e a confianza nun mesmo así como o sentido crítico.

Ademais da comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as Tic, a educación cívica e constitucional, traballaranse dun xeito especial os seguintes valores ao longo do curso.

- Educación para a Convivencia (Moral e Cívica).**

Comprensión, respecto e tolerancia ante crenzas e expresións distintas as nosas .

Coherencia entre as palabras e as obras.

Recoñecemento e acollida dos valores vividos por Xesús: perdón, solidariedade, axuda...

Responsabilidade ante as tarefas assumidas.

Aceptación libre dun código ético que oriente a vida persoal.

Aprecio e defensa dos valores democráticos.

Reflexión ética sobre os feitos, actitudes, comportamentos (hedonismo, consumismo).

Valoración das utopías e dos proxectos humanos que axudan a mellorar a sociedade.

A moral como arte de vivir.

Compromiso solidario para a construción dun mundo mellor.

- Educación para o consumo.**

Actitude crítica ante o consumismo, a feroz competición por acaparar, ter máis, ser mais rico, facendo o que sexa para conseguilo.

- Educación para a Paz.**

Diálogo con outras culturas e relixións para poder compartir experiencias e superar prexuízos.

Descuberta da importancia dos valores nas persoas.

Recoñecemento e valoración da gratuidade, a xustiza, a liberdade e o amor como criterios evanxélicos para interpretar a realidade.

Actitude positiva ante o troco e os transformacións sociais.

Actitude de fraternidade, amor, aceptación de conflitos no grupo.

Valoración da cooperación, colaboración e participación fronte á competición.

Aceptación crítica dos distintos modos de pensar e de vivir.

Valoración dos esforzos realizados a favor da paz.

Aprecio e solidariedade coas persoas e institucións que traballan pola paz e a xustiza.

Prevención da violencia de xénero, da violencia contra as persoas con discapacidade, da violencia terrorista e de calquera forma de violencia, racismo ou xenofobia, incluído o estudo do Holocausto xudeu como feito histórico.

- Educación para a igualdade de oportunidades entre ambos性別.**

A igualdade e corresponsabilidade nas relacions de parella.

Fomentar o desenvolvemento da igualdade efectiva entre homes e mulleres.

- Educación multicultural.**

Recoñecer á Igrexa actual como unha institución transnacional máis multiétnica e multicultural: está implantada en todos os lugares, ten xerarquía e clero de todas as razas, celebra a súa liturxia en todas as linguas, etc.

- Educación para Europa.**

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

Fanse explícitos os valores cristiáns na construcción de Europa; sinálanse múltiples elementos culturais e obras de arte de orixe cristián.

• **Educación Ambiental.**

Aprecio polos lugares que forman parte do noso patrimonio cultural e relixioso.

Sensibilidade para descubrir necesidades e problemas no entorno.

Respecto e coidado cara o patrimonio artístico, cultural e relixioso.

Valoración da historia como camiño de procura e realización persoal e colectiva.

Sensibilidade e aprecio polos valores ecolóxicos.

• **Educación non sexista.**

Sublíñase o feito de que para o cristianismo somos todos iguais (Gal 3, 28); e que Deus escolle a mulleres para misións moi especiais; Xudit, Ester, María, Santa Catalina de Siena, Sta.Teresa de Xesús, etc...

Se abordará o papel da muller na Igrexa desde unha perspectiva bíblica, cultural e teolóxica.

15. CONTRIBUCIÓN DO DEPARTAMENTO AO PROXECTO LECTOR

O departamento de relixión ten previsto seguir colaborando en todas as actividades que programa a Biblioteca para o curso.

Así mesmo a profesora de relixión forma parte do grupo de traballo da biblioteca A3P que dedican parte do seu horario a facer gardas de Biblioteca, actividades de préstamo de libros (proxecto MEIGA), e o desenvolvemento de actitudes favorables á lectura mediante a creación de ambientes lectores, entre outras estratexias.

Participamos tamén dedicando un tempo á lectura na aula seguindo o calendario marcado pola biblioteca.

O Departamento de Relixión propón e aconsella algunas lecturas que considero bastante axeitadas para o noso alumnado, e poden dispoñer delas na Biblioteca do centro

- “El hombre en busca de sentido”. Victor Frankl.
- “Dios existe yo me lo encontré”. Andre Frossard.
- “Si lo dicta el corazón”. María Menéndez.
- “Vida después de la vida” Raymon A. Moody
- “El regreso del hijo pródigo” (meditaciones ante un cuadro de Rembrandt).Henri J.M. Nouwen
- La Biblia Manga. Siku
- “Jesús Manga”.Siku
- “El Pastor y las Estrellas”. Eduardo Santa
- “56 Cuentos para buscar a Dios” (El camino de la sencillez). Julio Peradejordi

16. CONTRIBUCIÓN DO DEPARTAMENTO AO PLAN TIC

A aplicación das tecnoloxías da información e a comunicación ao traballo da aula convértese nunha peza clave na educación e formación das novas xeracións. A súa importancia social fai que deban estar presentes nos centros educativos, de modo que os alumnos adquiran os coñecementos e habilidades necesarias para abordar con garantía de éxito a súa utilización en todos os ámbitos: educativos, familiares ou de lecer.

Trátase de que o alumnado, ao rematar a súa escolarización obligatoria, alcanzara unha competencia dixital. Esta competencia consiste en dispoñer de habilidades para buscar, obter, procesar e comunicar información, para transformala en coñecemento. Incorpora diferentes habilidades, que van dende o acceso á información ata a súa transmisión en distintos soportes

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

unha vez tratada; todo isto tendo en conta a situación xeográfica, social e persoal do alumnado, o tipo de alumnado, a formación do profesorado e as infraestruturas dispoñibles no centro.

Dende o departamento de relixión tense previsto neste curso:

Un maior uso da biblioteca escolar como centro de recursos multimedia para a obtención de información e para a aprendizaxe.

Lograr que os nosos alumnos coñezan a páxina Web do centro e a utilicen como espazo de comunicación e de colaboración con toda a comunidade educativa. Fomentar dita páxina web onde o departamento ten unha serie de páginas para que o alumnado poida visitar, e onde se recollen tamén os criterios de avaliación deste departamento.

Animar ao alumnado a que entregue os seus traballos en soporte electrónico, que presente ditos traballos, voluntarios ou obligatorios, nos formatos Word, Powerpoint ou Prezi, e que utilice o ordenador como medio de creación, de cooperación e de expresión das propias ideas.

Contribuír a que os nosos alumnos aprendan a utilizar correctamente Internet así como o teléfono móvil, pois é un potente aparello tecnolóxico amplamente difundido entre a comunidade educativa que, ben utilizado, nos ofrece unha oportunidade de mellora da actividade escolar, pero consideramos moi importante que o alumnado debe respectar as normas do Centro referente a súa utilización reflectidas nas NOFC.

Impulsar a comunicación dos nosos alumnos con outros alumnos de Relixión doutros centros.

Dar a coñecer e invitalos a utilizar páxinas Web relacionadas coa materia.

17. CONTRIBUCIÓN DO DEPARTAMENTO AO PLAN DE CONVICENCIA

O Departamento de Relixión contribúe ao Plan de Convivencia de centro:

- Educando ao alumnado para a convivencia democrática, incorporando na práctica docente contidos relacionados coa convivencia escolar e a resolución pacífica de conflitos.
- Respectando a liberdade de conciencia e conviccións relixiosas e morais, así como a dignidade, integridade e intimidade de tódolos membros da comunidade educativa.
- Cumprindo e facendo cumplir as normas de convivencia do centro no ámbito da súa competencia.
- Fomentando un clima positivo de convivencia no centro e na aula, e durante as actividades complementarias e extraescolares, favorecendo un bo desenvolvemento do proceso de ensinanza-aprendizaxe.
- Mantendo a orde e velando polo axeitado comportamento do alumnado no centro, tanto na aula como fóra dela, corrixindo e poñendo en coñecemento dos órganos competentes as condutas que alteren a convivencia.
- Informando as familias das cuestiós que puidesen afectarles, dos incumplimentos das normas de convivencia por parte dos seus fillos e das medidas disciplinarias adoptadas ao respecto.
- Controlando as faltas de asistencia así como os retrasos dos alumnos e informando aos titulares, segundo o procedemento establecido.

18. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.

A realización destas actividades está condicionada ao protocolo que se estableza no centro e se determine no Plan de adaptación a situación COVID-19 no actual curso.

Para este curso,

- Non imos expor o Belén como tó dolos anos por razóns obvias de problemas de espazo por mor das adaptacións no centro ás medidas de prevención e protección fronte ao COVID-19 e porque a montaxe non é viable dadas as circunstancias pois, hai que evitar formación de grupos, evitar que o alumnado estea encarado, gardar distancias, non compartir material, etc. Será un reto imaxinativo para o alumnado e para mim idear solucións alternativas como visionar imaxes dos realizados outros anos ou proxectar outros que fixeran eles nas súas casas, etc.
- Pretendese seguir coa actividade de S. Valentín na que os alumnos poderán manifestar tenrura, amizade, admiración, sentimientos positivos, etc. Unha educación na tenrura para combater a violencia.
- Colaborar coa Biblioteca A3P na celebración do día da Paz .
- Por medidas hixiénicas e por temor a contaxios, seguimos eliminando a actividade de recollida de tapóns este curso. O curso pasado foron retiradas as caixas e contedores do centro e non as volveremos a poñer ata que esta situación volva a total normalidade, pero continuaremos sensibilizando na solidariedade coas persoas necesitadas e no coidado do medio ambiente.
- Realizar un tramo do camiño de Santiago, esta actividade está prevista en colaboración co Departamento de Educación Física con alumnado de 2º ESO. No primeiro trimestre, farán o tramo do camiño inglés que pasa por Cambre. Cabe destacar, que este ano é **Ano Santo Compostelán**, e o Departamento de Relixión propón dar a coñecer aos seus alumnos, máis información sobre este apaixonante tema, no que está imbuída non só a historia e cultura de Galicia, senón tamén de España e Europa.
- Invitar a unha ONG ao centro para concienciar ao alumnado en actividades de voluntariado e solidariedade.
- Visitar co alumnado de 1º de Bacharelato unha mostra de arquitectura relixiosa (catedral, igrexa, capela, etc) para que o alumnado coñeza as expresións relixiosas da cultura e da arte, e faga unha pequena rota de peregrinaxe, esta actividade vai depender do número de alumnos que teñamos así como se podemos realizarla xunto con outro departamento para completar as prazas do autobús e sempre que a situación COVID o permita.
- Gustaríame que o alumnado de relixión en bacharelato asistira as charlas do congreso “Lo que de verdad importa”, pero esta actividade vai a depender totalmente de como evolucione a actual situación xa que recomendase non realizar eventos ou celebracións con grande afluencia de persoas. No caso de realizarla a organización tería que cumplir estritamente as medidas de prevención, distanciamento e aforo que garantan a seguridade do alumnado ou ser online, de non ser así tamén se suspendería.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

19. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.

Neste apartado pretendemos promover unha reflexión como docentes e facer unha autoavalía da realización e o desenvolvemento da nosa programación didáctica. Para elo, ao finalizar cada unidade didáctica farémonos unha secuencia de preguntas que nos permitan avaliar o funcionamento do programado na aula e establecer estratexias de mellora para a propia unidade.

Propoñemos o uso dunha ferramenta para a avaliación da programación didáctica no seu conxunto; esta pódese realizar ao final de cada trimestre, para así poder recoller as melloras na seguinte. Dita ferramenta descríbese a continuación e irémona completando según as necesidades de avaliación e mellora. Estas necesidades de mellora quedarán reflectidas na nosa memoria de fin de curso.

ASPECTOS A AVALIAR	A SALIENTAR...	A MELLORAR...	PROPOSTAS DE MELLORA PERSOAL
Temporalización das unidades didácticas			
Desenvolvemento dos obxectivos didácticos			
Manexo dos contidos da unidade			
Descriptores e desempeños competenciáis			
Realización de tarefas			
Estratexias metodolóxicas seleccionadas			
Recursos			
Claridade nos criterios de avaliación			
Uso de diversas ferramentas de avaliación			
Atención á diversidade			
Interdisciplinariedade			

20.-PUBLICIDADE E CONSTANCIA DE INFORMACIÓN AO ALUMNADO E FAMILIAS

Nos primeiros días da actividade lectiva facilitarase ao alumnado a información básica relativa a programación didáctica da materia, criterios de avaliación, procedementos e instrumentos de avaliação, criterios de cualificación, rubricas. Posteriormente para garantir a súa publicidade, darase a coñecer á comunidade educativa subindo dita programación a páxina web do centro, onde tamén figura o correo electrónico da profesora para que as familias poidan aclarar dúbihdas ou solicitar máis información.

Os avisos das datas de exame, unha vez manifestados oralmente poranse na cortiza, pizarra da aula, na aula virtual ou como teñan costume os delegados de cada curso.

Informarase así mesmo da Aula Virtual para que poidan entregar as tarefas e os traballos colaborativos.

ANEXOS

ANEXO

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

CURSO 2021 / 2022

IES DAVID BUJÁN

ANEXO Á PROGRAMACIÓN POR MOR DO ESCENARIO COVID-19

Segundo as instrucións da Consellería de Educación , Universidade e Formación Profesional nas que se recollen a previsión de tres posibles contextos ensino presencial, semipresencial e telemático.

• **Medidas metodolóxicas e organizativas**

Nas primeiras semanas do curso asegurarase de que o alumnado coñece o funcionamento e a metodoloxía que seguirá no caso de ter que realizar o ensino a distancia. É dicir que o alumnado é competente no uso da aula virtual ou calquera outro recurso ou plataforma que o departamento estableza como necesario nun escenario de ensino non presencial. O alumnado terá que saber entrar e saír da aula, consultar os materiais publicados e subir as súas tarefas nos formatos requeridos.

En canto á **metodoloxía de ensino presencial** seguiremos o apartado 6 da nosa programación anual, facendo fincapé en actividades de autocorrección, aprender a aprender e autoestudo para asegurarse de que o alumnado acada unha maior autonomía no proceso de aprendizaxe , tamén puntualizar que no apartado b) dos principais criterios metodolóxicos cando falo de grupos ou parellas, por mor do COVID-19 non poden ser físicas dentro da aula, xa que en todo momento deben de estar distanciados e non poden compartir materiais . Somos conscientes de que este curso seguimos tendo o reto de minimizar o risco de contaxios. Por iso, serán levadas a cabo todas as medidas de hixiene, organizativas e pedagógicas do Plan COVID do noso centro, pero estes grupos/parellas poden intercambiar e interactuar dende as súas casas telemáticamente e axudarse mutuamente nos traballos en común. Esta necesidade de colaboración faise máis patente se temos en conta a posibilidade de que se produza a necesidade de alternar determinados períodos de docencia presencial con outros de docencia non presencial. Aténdese así tamén os aspectos emocionais e sociais, mediante a realización de actividades de este tipo.

Referente a **metodoloxía ensino a distancia**.

(**Metodoloxía alumnado con conectividade e sen conectividade**)

En momentos de confinamento considero mellor utilizar más unha aprendizaxe baseado no Pensamento (Thinking Based Learning) que lles ensine a contextualizar, analizar, relacionar, argumentar e converter a información en coñecementos e desenvolver destrezas do pensamento más alá da memorización.

Así como Pensamento de Deseño (Design Thinking) que me permite identificar os problemas individuais do alumnado, xerar ideas, resolver problemas creativamente. Por iso as tarefas son seleccionadas atendendo este criterio. Para axudalos tamén animicamente e que continúen cunha certa rutina de traballo escolar pero sen sobrecargalos nin xerar máis presión as familias.

O enfoque metodolóxico baséase en catro eixos:

- Promover o desenvolvemento das competencias básicas.
- Fomentar un enfoque globalizador e interdisciplinar
- Ter en conta os coñecementos previos
- Prioriza valores de cooperación, respecto e aceptación.

Se nos criterios metodolóxicos da ensinanza presencial eran importantes os **traballos colaborativos**, aquí na semipresencial e na telemática adquire unha maior relevancia polo feito de que queda máis patente a necesidade de comunicarse, colaborar, compartir información, cooperar, en definitiva cada un segundo as súas competencias aporta algo a elaboración dos traballos. Todo isto favorece a auto-aprendizaxe e o uso das TIC nos momentos de confinamento.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

O inicio do curso faranse grupos para que poidan comunicarse telemáticamente para elaborar **traballo**s **colaborativos** dende a casa e poder expoñelos na aula ao resto dos compañeiros cando sexa semipresencial.

Durante o seguimento, recollida e resolución de dúbidas do traballo do alumnado, empregaremos principalmente correo electrónico, aula virtual, ou outro medio telemático o alcance de todos.

No caso de alumnado con algunas necesidades especiais, as tarefas coordínanse co titor e seguindo as directrices da orientadora.

Para o alumnado sen conectividade ou que teña dificultades de conexión, falla de equipamento, etc. contactarase cos titores e coa dirección do centro para tratar de solventar os posibles problemas que puidera ter e axudalo ata que a consellería adopte as medidas oportunas

Desenvolvemento do curso en posibles escenarios.

Neste curso o uso da Aula virtual, das contas de correo do alumnado e as videoconferencias serán usados para comunicarnos tanto coas familias como co alumnado (sobretodo no caso de non poder acudir ao instituto) e por suposto tamén co resto do profesorado do claustro.

Ensino presencial: reflectido na programación do departamento.

Ensino semipresencial: no caso do alumnado que non poida asistir a clase presencial, cada curso contará cunha aula virtual a través da cal poderá seguir a marcha do curso e entregar as actividades que se indiquen nos prazos e forma requeridos, sempre que a súa saúde Ilo permita. Se o grupo enteiro estivese confinado, as clases levaríanse a cabo no horario habitual do grupo e habería control de asistencia. En canto as tarefas seguirían o escrito anteriormente.

No caso de non poder asistir a calquera exame, proba ou control terá que facelo logo da súa volta ao instituto e de que a profesora acorde unhas datas para a súa realización. Os criterios e porcentaxes de avaliación serán os mesmos que no ensino presencial.

Sabemos que este escenario vai facer más lenta a impartición das clases, polo tanto prevese que habería que recortar de novo os mínimos de cada curso.

O uso do correo electrónico e da Aula virtual serán imprescindibles. O alumnado poderá comunicarse co profesorado e tamén preguntar as súas dúbidas por esta canle.

No caso deste tipo de ensino o profesorado reforzará a atención ao alumnado con necesidades educativas especiais e manterá unha estreita comunicación coas familias a través do titor/a.

Ensino telemático: no caso de suspensión das clases, estas se levarían a cabo no horario habitual do grupo e habería control de asistencia. O alumnado terá a súa disposición todo o material e observará escrupulosamente os prazos e forma de entrega (telemática) dos traballos. Así mesmo, poderán usar o correo electrónico ou videoconferencia para consultar dúbidas ou cuestións coa profesora, e igualmente para aclarar cuestións coas familias.

Os criterios de cualificación serán os seguintes:

Criterios de cualificación

Ensino presencial: de se desenvolver o curso de xeito presencial, mantense o sistema establecido na programación xeral (apartado 8 da programación de cada curso).

Ensino semipresencial: mantense o sistema establecido na programación xeral (apartado 8 da programación de cada curso) en canto aos exames, probas e controis procurarase unha nova data para a súa realización ao volver ao instituto. As tarefas realizadas dende a casa teranse en conta.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

Ensino telemático: estableceranse as probas online que se consideren oportunas pero tamén se terá en conta as tarefas entregadas escrupulosamente en prazo e forma.

- **Medidas de intervención para mellorar a inclusión educativa.**

En todo momento seguiranse as indicacións que os especialistas consideren adecuadas a súa problemática e guiarémonos polas recomendacións que dende Orientación nos pasen.

De maneira xeral, proporcionaremos máis explicacións e repetiremos canto sexa necesario, asegurándonos que comprende as explicacións e/ou instrucións sobre as actividades e potenciaremos os puntos fortes do alumnado animándoo con reforzo positivo, facendo observacións positivas do seu traballo. Permitindo o uso do ordenador como ferramenta, proporcionando apuntes seguros e adecuando a cantidade e dificultade das tarefas. Teremos flexibilidade nas faltas de ortografía e signos de puntuación. Elaborando un banco de recursos visuais e auditivos para subir na aula virtual. Impulsaremos proxectos que potencian a creatividade.

Referente as medidas na avaliación, proporcionaremos as datas dos exames con antelación suficiente así coma as instrucións enunciadas dunha en unha, asegurándonos de que entenden o que se lles pide. Facilitaremos con antelación a información sobre o modelo de exame, estrutura, forma de complementalo, etc. Permitiremos todo o tempo que necesiten. Evitarase penalizar as interferencias entre LG e LC e tamén evitaremos a realización de exames globais, eliminando os temas de avaliacións superadas.

RÚBRICA PARA A AVALIACIÓN DUN EXAME

	SOBRESAINTE 2.5	NOTABLE 2	BEN 1.5	SUFICIENTE 1.25	INSUFICIENTE 1
PRECISIÓN NAS RESPOTOS	Todas as respostas desenvolvan o tema con claridade, precisión e concisión.	Case todas as respostas desenvolvan o tema con claridade, precisión e concisión.	A maioria das respostas desenvolvan o tema con claridade, precisión e concisión.	Poucas respostas desenvolvan o tema con claridade, precisión e concisión.	Ningunha das respostas desenvolvan o tema con claridade, precisión e concisión.
PRESENTACIÓN	Todas as respostas están presentadas con limpeza e pulcritude.	Case todas as respostas están presentadas con limpeza e pulcritude.	A maioria das respostas están presentadas con limpeza e pulcritude.	Poucas respostas están presentadas con limpeza e pulcritude.	A maioria das respostas non están presentadas con limpeza e pulcritude.
Nº DE PREGUNTAS RESPONDIDAS	Todas as preguntas están respondidas.	Respondeu polo menos o 70% das preguntas.	Respondeu polo menos o 70% das preguntas.	Respondeu polo menos o 50% das preguntas.	Respondeu una porcentaxe menor do 50% das preguntas.
GRAMÁTICA E ORTOGRAFÍA	Non hai errores gramaticais, ortográficos ou de puntuación e o texto lese con fluidez.	Case non hai errores gramaticais, ortográficos ou de puntuación e o texto lese con fluidez.	Existen poucos errores gramaticais, ortográficos ou de puntuación, e o texto ten algúna dificultade para entenderse.	Existen algunos errores gramaticais, ortográficos ou de puntuación, e o texto enténdese con dificultade.	Existen bastantes errores gramaticais, ortográficos ou de puntuación, e o texto non se entende.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

RÚBRICA PARA AVALIAR A REDACCIÓN E A PRESENTACIÓN DE TRABALLOS ESCRITOS

	SOBRESAINTE 2.5	NOTABLE 2	BEN 1.5	SUFICIENTE 1.25	INSUFICIENTE 1
REDACCIÓN	O traballo está ben estruturado, non presenta errores ortográficos e cumple na súa totalidade coa estrutura de introducción, desenvolvo, conclusión-opinión persoal e bibliografía.	O traballo encóntrase ben estruturado nun 70-80%, case non hai errores ortográficos e cumple na súa totalidade coa estrutura, introducción, desenvolvo, conclusión-opinión persoal e bibliografía.	O traballo encontrase ben estruturado nun 60%, presenta poucos errores ortográficos e cumple na súa totalidade coa estrutura, introducción, desenvolvo, conclusión-opinión persoal e bibliografía.	O traballo encontrase ben estruturado nun 50% ten algún errores ortográficos e non cumple na súa totalidade coa estrutura de introducción, desenvolvo, conclusión-opinión persoal e bibliografía.	O traballo non está estruturado , existen bastantes errores ortográficos e faltalle parte ou totalidade da introducción, do desenvolvo, da conclusión-opinión persoal ou da bibliografía.
CONTIDO	Abórdase o contido que se pediu. Presenta ideas ben argumentadas e sen errores.	Nalgúns parágrafos non se aborda nada o contido que se pediu. Presenta ideas ben argumentadas e case non hai errores .	Un 40% do texto non ten relación co contido que se pediu. Presenta ideas que argumenta con debilidade.	A metade dos parágrafos non fan alusión ao tema pedido. Presenta ideas sen argumentar.	So se menciona o tema pedido, pero non se aborda. Non presenta ideas o as que presenta non están argumentadas.
ARGUMENTACIÓN DE IDEAS					
PRESENTACIÓN E LIMPEZA. ORIXINALIDADE	O traballo está presentado con pulcritude, limpeza e moi esmerado. Moi orixinal na presentación.	O traballo está presentado con pulcritude pero non é moi esmerado. Bastante orixinalidade na súa totalidade.	O traballo está presentado con pulcritude pero ten dous o tres tachóns. Ten partes orixinales.	O traballo ten dobreces e más de tres tachóns. Non é moi orixinal.	O traballo está presentado cun gran número de dobreces e tachóns. Non amosa orixinalidade.
TEMPO DE ENTREGA	A entrega realizase na data indicada.	A entrega realizase no día indicado pero con atraso.	A entrega realizase con un día de atraso.	A entrega realizase con tres días de atraso.	A entrega realizase despois de pasados tres días da data indicada.

RÚBRICA PARA AVALIAR A EXPOSICIÓN ORAL DE TRABALLOS

	SOBRESAINTE 2.5	NOTABLE 2	BEN 1.5	SUFICIENTE 1.25	INSUFICIENTE 1
PRESENTACIÓN	O estudiante presenta de xeito formal e da a coñecer o tema da presentación e o obxectivo que pretende.	O estudiante presenta de forma rápida e da a coñecer o tema da presentación e o obxectivo que pretende.	O estudiante presenta de forma rápida e comenza a súa exposición sen mencionar o tema do que trata.	O estudiante presenta sen dicir o seu nome e menciona o tema de forma moi xeral.	O estudiante empeza a súa exposición sen facer una presentación inicial.
XPRESIÓN ORAL VOLUME DE VOZ EXPRESIVIDADE	Utiliza un vocabulario adecuado e a exposición é coherente coas ideas expostas. O seu volume de voz é suficientemente alto como para ser escuchado desde todas as partes do aula. As súas expresións faciais e a súa linguaaxe corporal xeneran un forte interese e entusiasmo sobre o tema nos outros.	O vocabulario é adecuado e a expresión é clara na presentación das ideas expostas. O seu volume de voz é adecuado e alto para ser escuchado por todos, ainda ás veces, cando dúbida, baixa o volume. As súas expresións faciais e a súa linguaaxe corporal xeneran en moitas ocasións interese e entusiasmo, ainda que algunas veces perdeuse e nin presenta toda a información.	Faltalle vocabulario e ten algún problema para expresar correctamente as suas ideas. Non é escuchado por toda a aula cando fala en voz alta, agás si se sente moi seguro e aumenta o seu volume de voz por uns segundos. As súas expresións faciais e a súa linguaaxe corporal xenera en algunas ocasións interese e entusiasmo, ainda que algunas veces non presenta toda a información.	Ten un vocabulario moi básico e problemas para transmitir con claridade as suas ideas. O seu volume de voz é medio e ten dificultades para ser escuchado por todos na aula. As súas expresións faciais e a súa linguaaxe corporal mostran unha actitude pasiva e non xenera moito interese pero algunas veces, cando fala de algo que lle gusta moito, é capaz de mostrar algo de entusiasmo.	Ten un vocabulario moi básico e non logra transmitir con claridade as suas ideas. O seu volume de voz é moi baixo como para ser escuchado por todos na aula. Moi pouco uso de expresións faciais ou linguaaxe corporal. Non xenera interese no xeito de falar.
INCLUSIÓN DOS ASPECTOS RELEVANTES EXPLICACIÓN DO PLAN DE TRABALLO RECURSOS DIDÁCTICOS	Expón claramente o traballo e aporta referencias aos coñecementos traballados. Explica cada paso con detalle, con lóxica e cronoloxicamente na orde na que o realizou. A exposición acompañaase con soportes audiovisuais en diversos formatos, especialmente atractivos e de moita calidade.	Expón claramente o traballo, pero non relaciona toda a exposición cos coñecementos traballados. Explica todos os pasos claramente, pero liouse un pouco ca orde. Soporte visual axeitado e interesante na súa xusta medida.	Expón claramente o traballo, pero non relaciona cos coñecementos traballados. Explica todos os pasos claramente, pero liouse na orde e foi necesario reorganizarlle a través de preguntas. Soporte visual axeitado.	Ten dificultade para expoñer o traballo porque non entende os coñecementos traballados. Presenta dificultade á hora de diferenciar os pasos que deu e necesita axuda para explicalos con claridade. Soporte visual non axeitado.	Non expón o traballo nin coñece os conceptos traballados necesarios para a súa realización Non identifica os pasos que deu nin é capaz de reconducir o discurso de forma guiada. Sen soporte visual.
TEMPO ORIXINALIDADE	O alumno utilizou o tempo axeitado e pechou correctamente a súa presentación. Muita orixinalidade na presentación e respecto na autoría das fontes.	O alumno utilizou un tempo axustado ao previsto, pero cun final precipitado ou excesivamente longo por falta de control de tempo. Bastante orixinalidade. Puxo algúnsa bibliografía e sinala algúnsa páxina web utilizada.	O alumno utilizou o tempo axeitado, pero faltolle pechar a súa presentación; ou ben non utilizou o tempo axeitado, pero incluiu todos os puntos da súa presentación. Cita algúnsa fontes.	Excesivamente longo o insuficiente para poder desenvolver o tema correctamente. Pouca biografía.	O alumno esqueceu por completo o tempo que tiña e saliuse do tema. Sen biografía.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

RÚBRICA PARA AVALIAR O RESUME DUNHA LECTURA CRÍTICA

	SOBRESAINTE 2.5	NOTABLE 2	BEN 1.5	SUFICIENTE 1.25	INSUFICIENTE 1
CLARIDADE NA EXPOSICIÓN DAS IDEAS	As ideas están ben estruturadas en parágrafos claramente definidos e acorde cas ideas más importantes del texto.	A estrutura dos parágrafos está acorde coas ideas do texto.	A estrutura dos parágrafos é sinxela, pero correcta, acorde coas ideas do texto.	A estrutura está pouco definida.	O texto non ten estrutura lóxica nos seus parágrafos ou simplemente non se fai separación de ideas mediante parágrafos; é un so parágrafo sen estrutura.
CRÍTICA	Analiza todas as ideas que expón o autor, establece comparacións con outros autores e textos, e proporciona a súa opinión acerca do tema fundamentada no coñecemento deste e documentada con outras lecturas.	Analiza todas as ideas que expón o autor, establece comparacións con outros autores e textos, e proporciona a súa opinión acerca do tema, pero non está ben fundamentada no coñecemento deste e non está documentada con outras lecturas.	Identifica as ideas do autor, as analiza e as desenvrola pero sen comentarios.	Identifica as ideas do autor, pero non as analiza e non as comprende con claridade.	Non identifica as ideas do autor e mostra confusión de ideas.
FONTE	A fonte está citada correctamente.	A fonte está citada, pero falta un dato.	A fonte está citada, pero faltan algúns datos.	A fonte está citada, pero de xeito incorrecto: inclúe datos que non corresponden e omite outros que si son importantes segundo o establecen as metodoloxías.	A fonte non está citada ou está mal citada, de tal xeito que é imposible acceder a ela coa información proporcionada.
GRAMÁTICA, ORTOGRAFÍA E EXTENSIÓN	Non hai errores gramaticais, ortográficos ou de puntuación. A extensión do texto é a adecuada, pois presenta a totalidade de ideas importantes do contido lido, ademais dunha reflexión do alumno ou da alumna.	Case non hai errores gramaticais, ortográficos ou de puntuación A extensión do texto é adecuada, pois presenta case a totalidade de ideas importantes do contido..	Existen dous errores gramaticais, ortográficos, ou de puntuación A extensión do texto é pouco adecuada, pois é lixeiramente corto ou lixeiramente extenso.	Existen tres errores gramaticais, ortográficos ou de puntuación A extensión do texto é inadecuada, pois non trata a totalidade das ideas do contido ou ben é más extenso do conveniente..	Existen máis de tres errores gramaticais, ortográficos ou de puntuación A extensión do texto é completamente inadecuada: é demasiado breve ou demasiado extenso..

RÚBRICA PARA AVALIAR UN DEBATE

	SOBRESAINTE 2.5	NOTABLE 2	BEN 1.5	SUFICIENTE 1.25	INSUFICIENTE 1
DEFENSA DA SÚA POSTURA CAPACIDADE DE ESCOITAR AOS SEUS COMPAÑEIROS RESPECTO DO USO DA PALABRA E DAS IDEAS DOS DEMAIS	Mantén a defensa da súa postura ao longo de todo o debate. Escoita aos seus compañeiros atentamente e analiza os seus argumentos. Sempre espera a súa quenda para facer uso da palabra e o solicita con respecto e con orde. Respecta sempre as opinións dos demais.	Mantén a defensa da súa postura nun 80% do tempo de debate. Escoita aos seus compañeiros e analiza os seus argumentos Sempre espera a súa quenda para facer uso da palabra e o solicita con respecto pero non con orde. Respecta as opinións dos demais..	Mantén a defensa da súa postura nun 60% do debate. Escoita aos seus compañeiros atentamente, pero se distrae en ocasións e non analiza os seus argumentos. En máis de tres ocasións non espera a súa quenda para facer uso da palabra e, cando o solicita, non o fai con respecto pero non con orde. Respecta as opinións dos demais.	Manten a defensa da súa postura menos do 60% do tempo de debate. Escoita aos seus compañeiros atentamente, pero se distrae a metade do tempo e non analiza os seus argumentos. En máis de tres ocasións non espera a súa quenda para facer uso da palabra e, cando o solicita, non o fai con respecto nin con orde. Non respecta as opinións dos demais.	Non mantén a defensa da súa postura durante o debate. Non escoita aos seus compañeiros nin analiza os seus argumentos. Sempre interrompe para facer uso da palabra e non respecta as opinións dos demás.
VOCABULARIO E ARGUMENTACIÓN	Utiliza un vocabulario adecuado e a exposición é coherente coas ideas expostas. Todas as ideas expostas están ben argumentadas	O vocabulario é adecuado e a exposición é claro na presentación das ideas expostas. Unha das ideas non está ben argumentada.	Fáltale vocabulario e ten algún problema para expresar correctamente as súas ideas. Dúas das ideas non están ben argumentadas.	Ten un vocabulario moi básico e problemas para transmitir con claridade as súas ideas. Máis de tres ideas non están ben argumentadas.	Ten un vocabulario moi básico e non logra transmitir con claridade as súas ideas. Ninguna idea está ben argumentada.
DOMINIO DO TEMA	Mostra coñecemento profundo e dominio total do tema.	Mostra coñecemento e dominio total do tema.	O coñecemento e o dominio do tema é regular.	O coñecemento e o dominio do tema é malo.	Non mostra coñecemento nin dominio do tema.
REFERENCIAS A AUTORES VOLUME DO TON DE VOZ	Cita máis de tres referencias relevantes durante a súa participación. O seu volume de voz é adecuado, suficientemente alto como para ser escuchado dende todas as partes do aula, sen ter que berrar.	Cita tres referencias relevantes durante a súa participación. O seu volume de voz é adecuado e alto para ser escuchado por todos, áinda, ás veces, cando dúbida, baixa o volume.	Cita dúas referencias durante a súa participación e só unha foi relevante. Non é escuchado por toda a aula cando fala en voz alta, agás si se sente moi seguro e aumenta o seu volume de voz por uns segundos.	Cita só unha referencia durante a súa participación e non foi relevante. O seu volume de voz é medio e ten dificultades para ser escuchado por todos na aula.	Non cita referencias durante a súa participación. O seu volume de voz é moi baixo como para ser escuchado por todos na aula.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

AVALIACIÓN DA PROFESORA

1.- ASISTE CON REGULARIDADE A CLASE.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

2.- É PUNTUAL.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

3.- AS CLASES ESTÁN ORGANIZADAS.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

4.- ENTENDES AS EXPLICACIÓN S

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

5.- PREGUNTAS AS DÚBIDAS E OBTÉS RESPSTA.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

6.- EXISTE UNHA BOA COMUNICACIÓN COA PROFESORA.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

7.- AS PROBAS AXÚSTANSE AO ENSINADO.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

8.- ACLARA DÚBIDAS RESPECTO AS CUALIFICACIÓN S

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

9.- APRENDO NAS CLASES DESTA PROFESORA

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

10.- A PROFESORA É UNHA BOA DOCENTE.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

11.- A MATERIA É IMPORTANTE CARA A MIÑA FORMACIÓN.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

12.- OS CONTIDOS DA MATERIA SON INTERESANTES.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

13. O EQUIPAMENTO DA MATERIA É O AXEITADO.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

*ASPECTOS A MELLORAR

*ASPECTOS A DESTACAR

**PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE
RELIXIÓN**

